

FIRST MOCK APSC MAINS 2024

GS Paper IV

Duration: 3 Hrs

NAME:	Anjan Jyoti Das	APSC ROLL NO: 3700122
DATE:	14.09.2025	PHONE NO:
EMAIL ID:		

(Please fill your details correctly)

Medium:

English ☐

Assamese ☒

INDEX NUMBER			INSTRUCTIONS
Q.NO.	Maximum Marks	Marks Obtained.	
SECTION A			Please read each of the following instruction carefully before attempting the questions: - There are NINETEEN questions divided in TWO SECTIONS and printed in ENGLISH and ASSAMESE. - All questions are compulsory. - The number of marks carried by a question/part is indicated against it. - The answers must not exceed the prescribed word limit indicated against each question. - Answers must be written in the medium authorised in the Admission Certificate which must be stated clearly on the cover of this Question-cum-Answer (QCA) Booklet in the space provided. No marks will be given for answers written in medium other than the authorised one. - Checking to be done with main aim of evaluating a candidate's ability of express ideas in lucid manner. - Any page or portion of the page left blank in the Question-cum-Answer Booklet must be clearly struck off
1	10		
2	10		
3	10		
4	10		
5	10		
6	10		
7	10		
8	10		
9	10		
10	10		
11	10		
12	10		
SECTION B			Signature of the Student: Anjan Jyoti Das
14	20		
15	20		
16	20		
17	20		
18	20		
19	20		
TOTAL:			Invigilator's Signature:
			NOTE: EVALUATION PERIOD FOR THE MAINS TEST SERIES COPY IS 10 DAYS.

DETAIL FEEDBACK

ALL THE BEST

Q1. "Education must build character, enable learners to be ethical, rational, compassionate, and caring." Comment.

প্রশ্ন ১) "শিক্ষাই চৰিত্ৰ নিৰ্মাণ কৰিব লাগিব, শিক্ষাৰ্থীসকলক নৈতিক, যুক্তিসঙ্গত, সহানুভূতিশীল আৰু যত্নশীল হ'বলৈ সক্ষম কৰিব লাগিব।" মন্তব্য কৰক। (Answer in 150 words)

উঃ শিক্ষাৰ শুভক্ষণ কেবলমুহূৰ্ত্তৰ বাবেই
 অৱস্থিতি নহয়। শিক্ষা আমৰ অৱস্থা
 কৰ্মক্ষেত্ৰত হৈছে শিক্ষাৰ্থীৰ সৰ্বমুখীয় বিকাশ
 সাধন কৰা।

চৰিত্ৰ নিৰ্মাণত শিক্ষা

১. সামগ্ৰিকভাৱে কেবলমুহূৰ্ত্তৰ বাবে, চৰিত্ৰবিহীন
 শিক্ষা হৈছে নৈতিকভাৱে বিহীন শিক্ষা হৈছে।
 ২. কেবলমুহূৰ্ত্তৰ অৱস্থাতে ব্যক্তিগত বিকাশত
 শুভক্ষণ নহয়। বৰঞ্চ শিক্ষাৰ মূল
 অৰ্থ হ'ল শিক্ষাৰ চৰিত্ৰ গঠন।

৩. চৰিত্ৰৰ প্ৰশিক্ষণ হৈছে, ব্যক্তি বা
 শিক্ষাৰ্থীক নৈতিকভাৱে সক্ষম কৰি
 উন্নীত।

৪. সহানুভূতিশীলতা হৈছে এক সৰ্বমুখীয়
 চৰিত্ৰবলৈৰ মূল উদ্দেশ্য।

১. আমরণত সততা হৈ কৰিব দ্ৰুতি
একনিষ্ঠ অক্ষ আত্মহী বসি উঠিল।

২. আমরণত সততা, আত্মহী অবস্থানে
ব্যক্তি সত্ৰণৰ দ্বৰ (নামৰে)।

Feedback
(For office use only)

Structure/
Presentation

Question
Interpretation

Content

Value Addition

Penalty (If any)

Total

Q2. Recent probes by the Department of Personnel and Training (DoPT) into fraudulent caste and reservation certificates among civil servants have exposed systemic loopholes in verification and accountability processes. In this context, discuss the ethical and administrative challenges posed by fraudulent reservation practices in public service. How can enforcement of integrity be ensured through systemic and digital reforms?

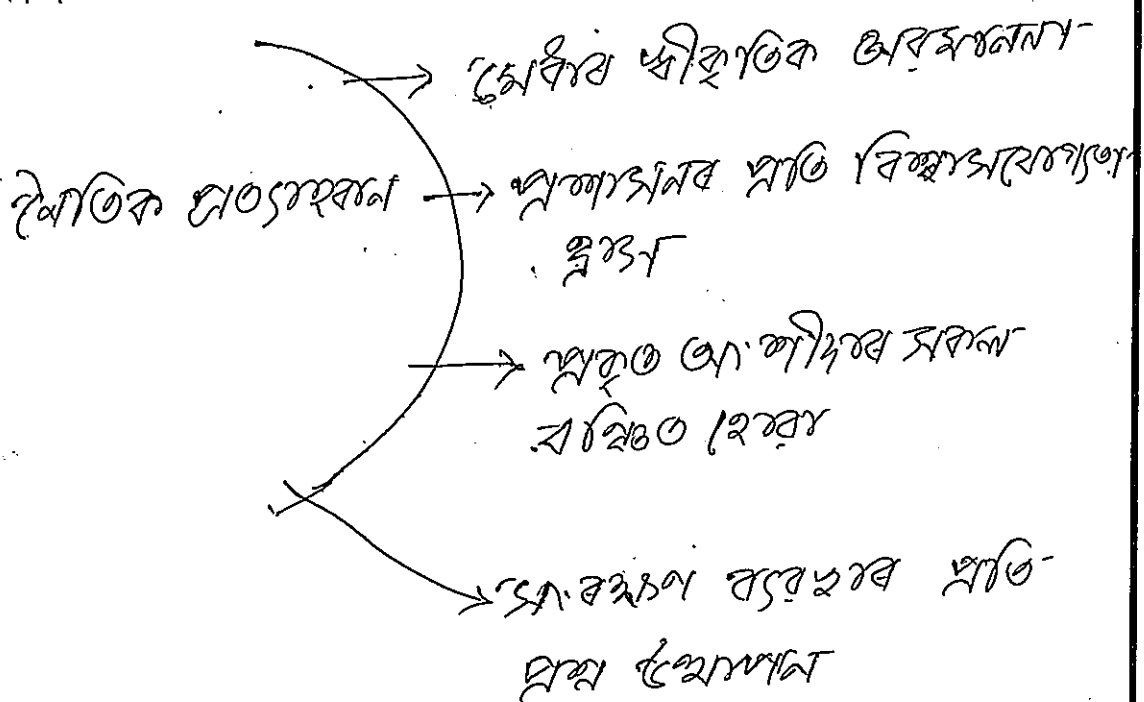
প্রশ্ন ২) অসাময়িক কর্মচারীসকলৰ মাজত জাতি আৰু সংৰক্ষণৰ জালিয়াতি প্ৰমাণপত্ৰৰ ওপৰত কর্মচারী আৰু প্ৰশিক্ষণ বিভাগৰ (DoPT.) শেহতীয়া অনুসন্ধানত প্ৰমাণীকৰণ আৰু দায়বদ্ধতা প্ৰক্ৰিয়াৰ প্ৰণালীবদ্ধ ত্ৰুটিবোৰ মুকলি কৰিছে। এই সন্দৰ্ভত, বাজহুৱা সেৱাত জালিয়াতি সংৰক্ষণ প্ৰথাৰ দ্বাৰা উদ্ভৱ হোৱা নৈতিক আৰু প্ৰশাসনিক প্ৰত্যাহ্বানসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক। পদ্ধতিগত আৰু ডিজিটেল সংস্কাৰৰ জৰিয়তে সততাৰ প্ৰৱৰ্তন কেনেকৈ নিশ্চিত কৰিব পাৰি?

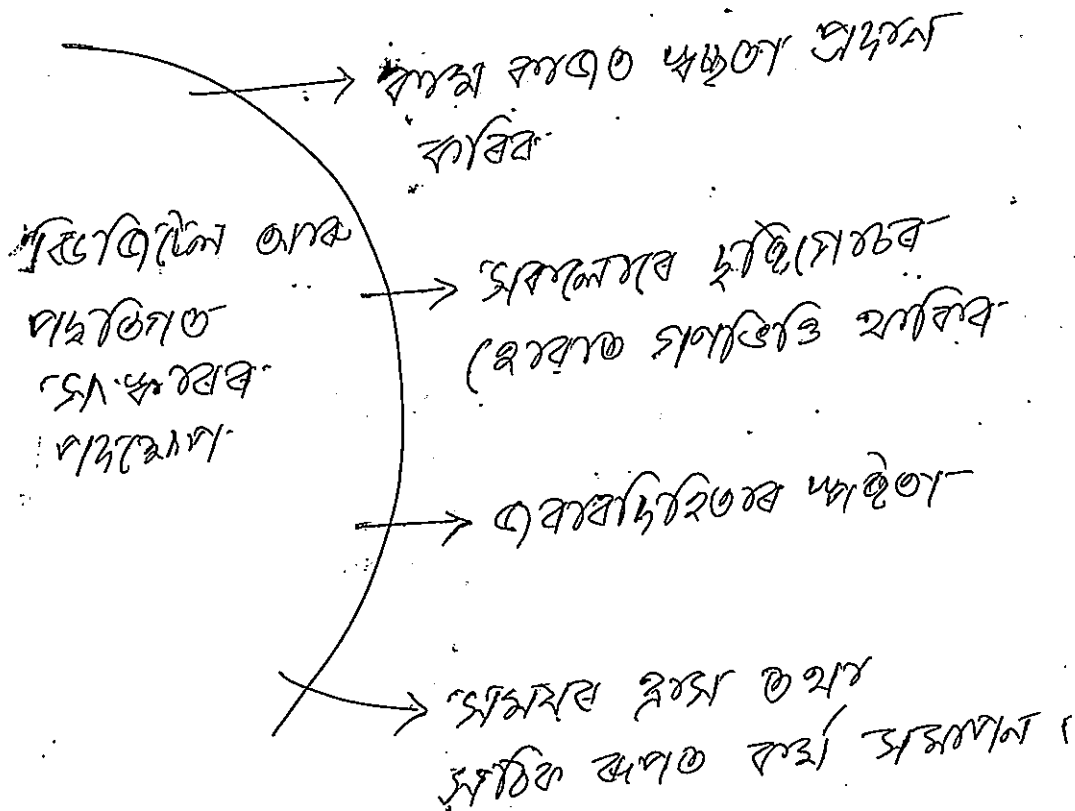
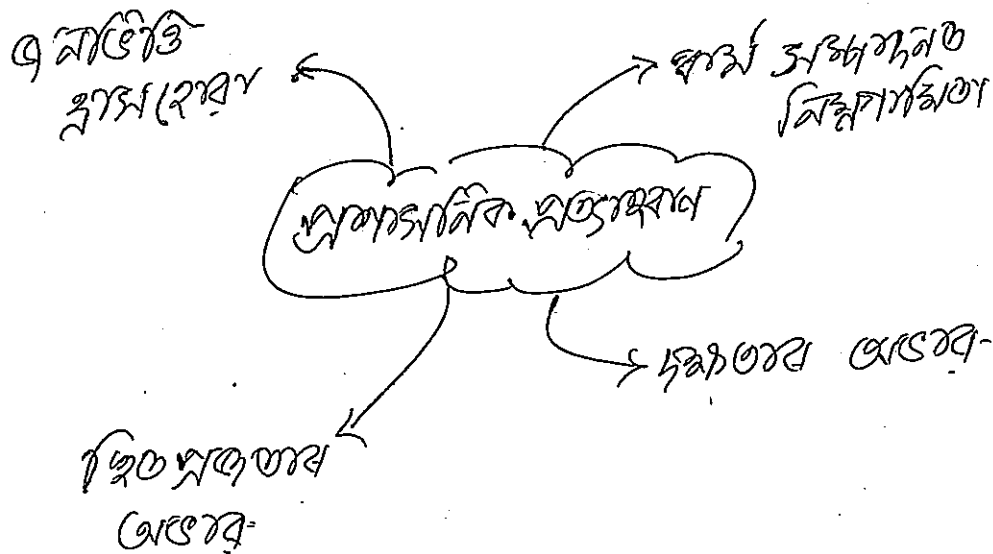
(Answer in 150 words)

উঃ এতিয়া আৰু সংৰক্ষণৰ ওপৰত

প্ৰমাণপত্ৰৰ ক্ষেত্ৰত শেহতীয়াকৈ দেখা পোৱা-
ত্ৰুটিবোৰৰ সমাধাৰ ব্যৱস্থাসমূহৰ প্ৰতি,

অসাময়িক সেৱাৰ ব্যৱস্থাসমূহৰ প্ৰশ্নৰ
সম্পৰ্কে দিশত ব্যৱহাৰ কৰে।

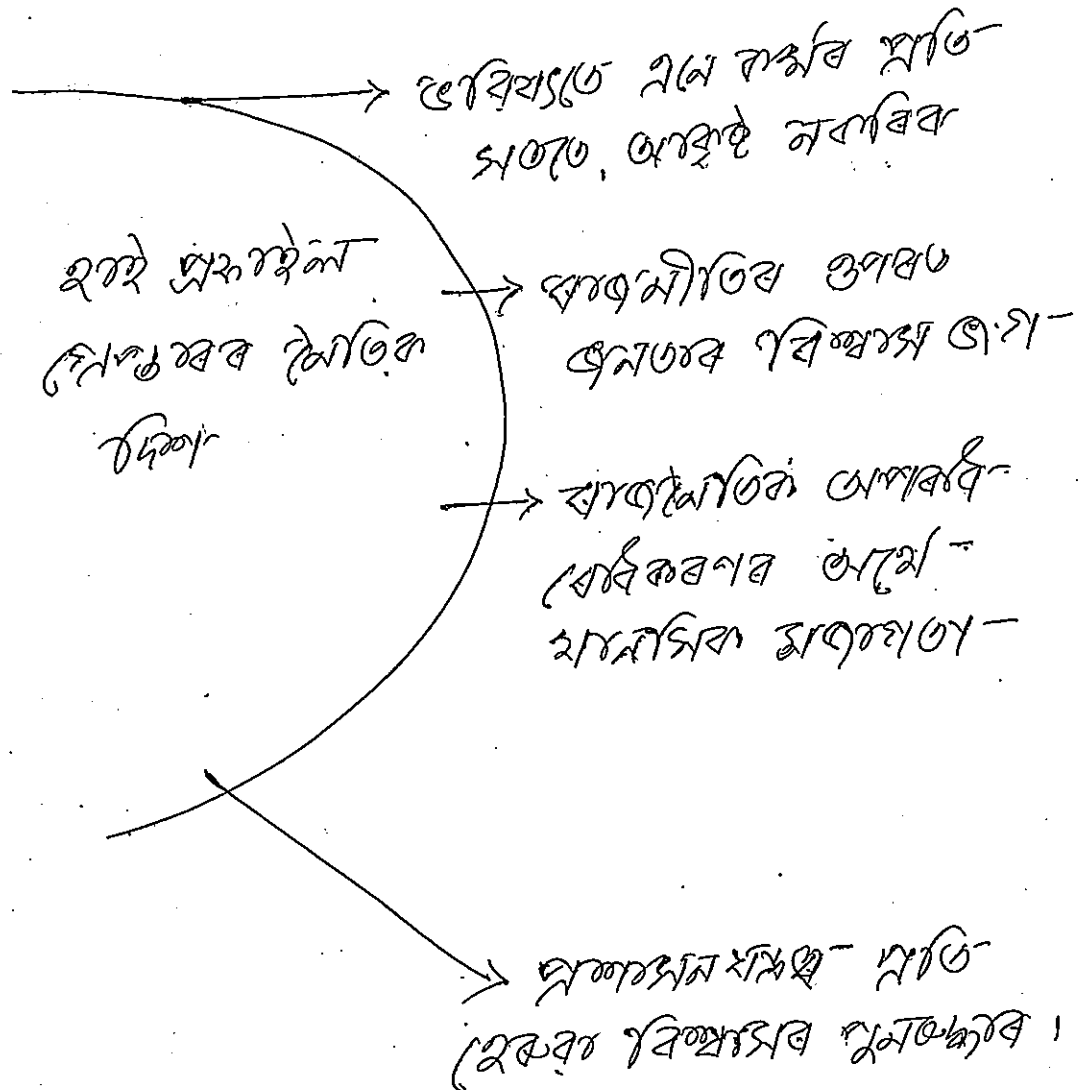
Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

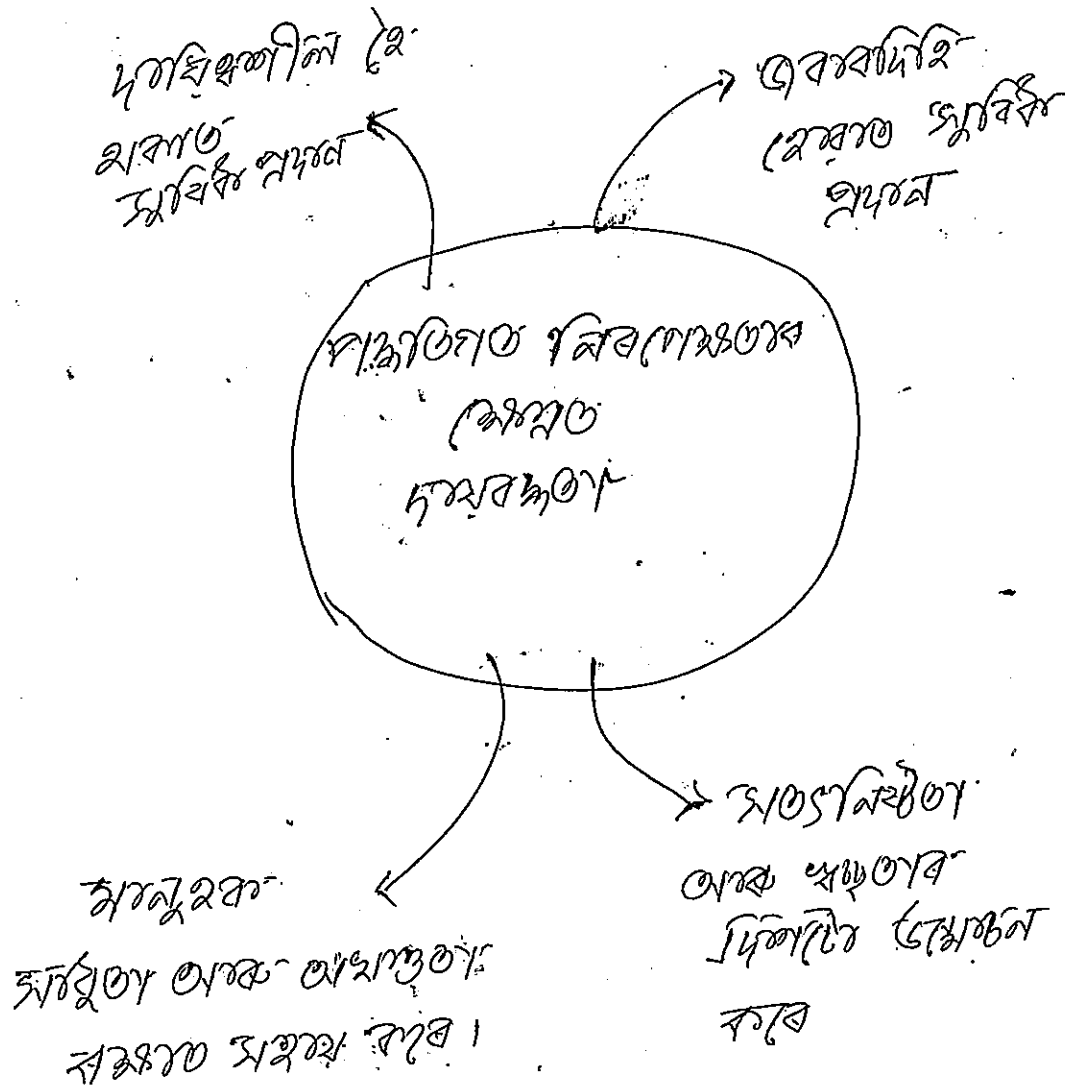
Q3. Critically assess the ethical dimensions of high-profile arrests in political contexts. How can procedural fairness be ensured while upholding accountability?

প্রশ্ন ৩) রাজনৈতিক সন্দর্ভত হাই-প্রফাইল গ্রেপ্তারৰ নৈতিক দিশবোৰ সমালোচনামূলকভাৱে মূল্যায়ন কৰক। দায়বদ্ধতা ৰজাই ৰাখি কেনেদৰে পদ্ধতিগত নিৰপেক্ষতা নিশ্চিত কৰিব পাৰি?

(Answer in 150 words)

উঃ স্বাধীনতাৰ ক্ষেত্ৰত এতিয়া সচল
লোকৰ মাজত এমহিওৰ বিপৰীত বৰ্ণনা
বহুত হৈছে। এমহিওৰ হৈছে এমহিওৰ।

Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

Q4. Why do examination leaks occur repeatedly in recruitment bodies? How do they impact the morale of aspirants and the credibility of governance?

প্রশ্ন ৪) নিযুক্তি সংস্থাসমূহত বাৰে বাৰে প্রশ্নকাকত ফাদিল কয় হয়? এইবোৰে ছাত্র ছাত্রীৰ মনোবল আৰু প্রশাসনৰ বিশ্বাসযোগ্যতাক কেনেদৰে প্ৰভাৱিত কৰে? (Answer in 150 words)

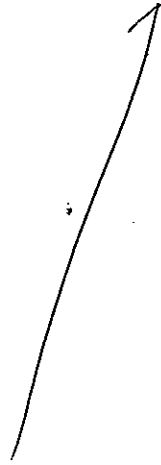
উঃ নিযুক্তি সংস্থাসমূহত বাৰে বাৰে প্রশ্নকাকত
ফাদিল হোৱাৰ কাৰণ —

- ১) আত্মীয় বা বন্ধুত্বৰ সম্পৰ্কিতা —
ভোগ,
- ২) বৈধ নথিসমূহ,
- ৩) সাম্প্ৰতিক হোৱাৰ অনুশীলন
- ৪) সাধাৰণ মূল্যবোধৰ অভাৱ
- ৫) স্বার্থসাধনত হ'ব পৰা —
বোৱাৰ সাফল্য।

ছাত্র ছাত্রীৰ মনোবল আৰু প্রশাসনৰ —
বিশ্বাসযোগ্যতাত প্ৰভাৱ —

- ১) প্রশাসনৰ সূতি অহাৰ ভোগ —
- ২) স্বচ্ছ আৰু সত্যনিষ্ঠতাৰ —
সূতি হ্ৰাস।

- ⑥ ଆମର ଦେଶର ଆବିষ্କାର କରା-
ହେଉଥିବା ସେବାକୁ ବୁଝାଉ-
⑦ ମାଣବସମ୍ବଳର ମାତି ଆବିଷ୍କାର ଆମର
ସେବାକୁ (ସେବା) ।
⑧ କୃଷି-ହାତୀର ଦୃଷ୍ଟିରୁ କୃଷିର ମାତି-
ସମ୍ବଳ ମାତି ମାତି (ସେବା) ମିଳିବ
ମାତି ମାତି ।

Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

Q5. "I call him religious who feels the suffering of others as his own." In what ways does compassion enrich governance beyond rules and regulations? How can it shape a more humane and inclusive administration?

প্রশ্ন ৫) "মই তেওঁক ধৰ্মীয় বুলি কওঁ যিয়ে আনৰ কষ্টক নিজৰ বুলি অনুভৱ কৰে।" কি কি উপায়েৰে সহানুভূতিয়ে প্রশাসনক নিয়ম আৰু নিয়মাবলীৰ বাহিৰলৈ গৈ সমৃদ্ধ কৰে? ই কেনেকৈ অধিক মানৱীয় আৰু অন্তৰ্ভুক্তিমূলক প্রশাসন গঠন কৰিব পাৰে? (Answer in 150 words)

৫) অন্য এজনৰ কষ্টবশত ঘটে কোনো
বঞ্চিত্যক সাবিত্তিক নিচে অনুৰোধ
কৰিব পৰায়ে হৈছে সহানুভূতিয়ে নিদৰ্শন।

সহানুভূতিয়ে প্রশাসনিক দিশত প্ৰভাৱ

১) নিয়মৰ বহিৰত কোনো লোকক
সামৰীয়া হুজুৰীয়াৰ আলোচনাত বহু
বহু সুবিধা প্ৰদান।

২) এককীয়ালীন অৱস্থাত মোৰ প্ৰদান
হৈছে নিয়মৰ সাবিত্তে বহু প্ৰদান
প্ৰশাসনীয় লোকসকল সহানুভূতিয়া
হৈছে প্ৰদান। অন্যৰ উপস্থিতিয়ে
মোৰ লোকৰ পৰা বাস্তৱত বহু।

৩) সহানুভূতিয়ে অৱিহনে প্ৰশাসনিক
কৰ্ম বহুত উপস্থিতিয়ে প্ৰদান
সাৱিত্তে দিশ প্ৰদান বহু প্ৰদান।

ଆମେରିକା ଓ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ମ୍ୟାଗାଜିନ
ମୂଲ୍ୟ ଦେଖିବା :

୧) ଆମେରିକା ଓ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ମ୍ୟାଗାଜିନ
ମାସିକତା ମିଳିଥାଏ ଓ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟ
ନିମ୍ନ ନଥାଏ ।

୨) ଆମେରିକା ମ୍ୟାଗାଜିନ ଓ ମାସିକତା
ଆମେରିକା ମିଳିଥାଏ ଓ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟ
ନିମ୍ନ ନଥାଏ ।

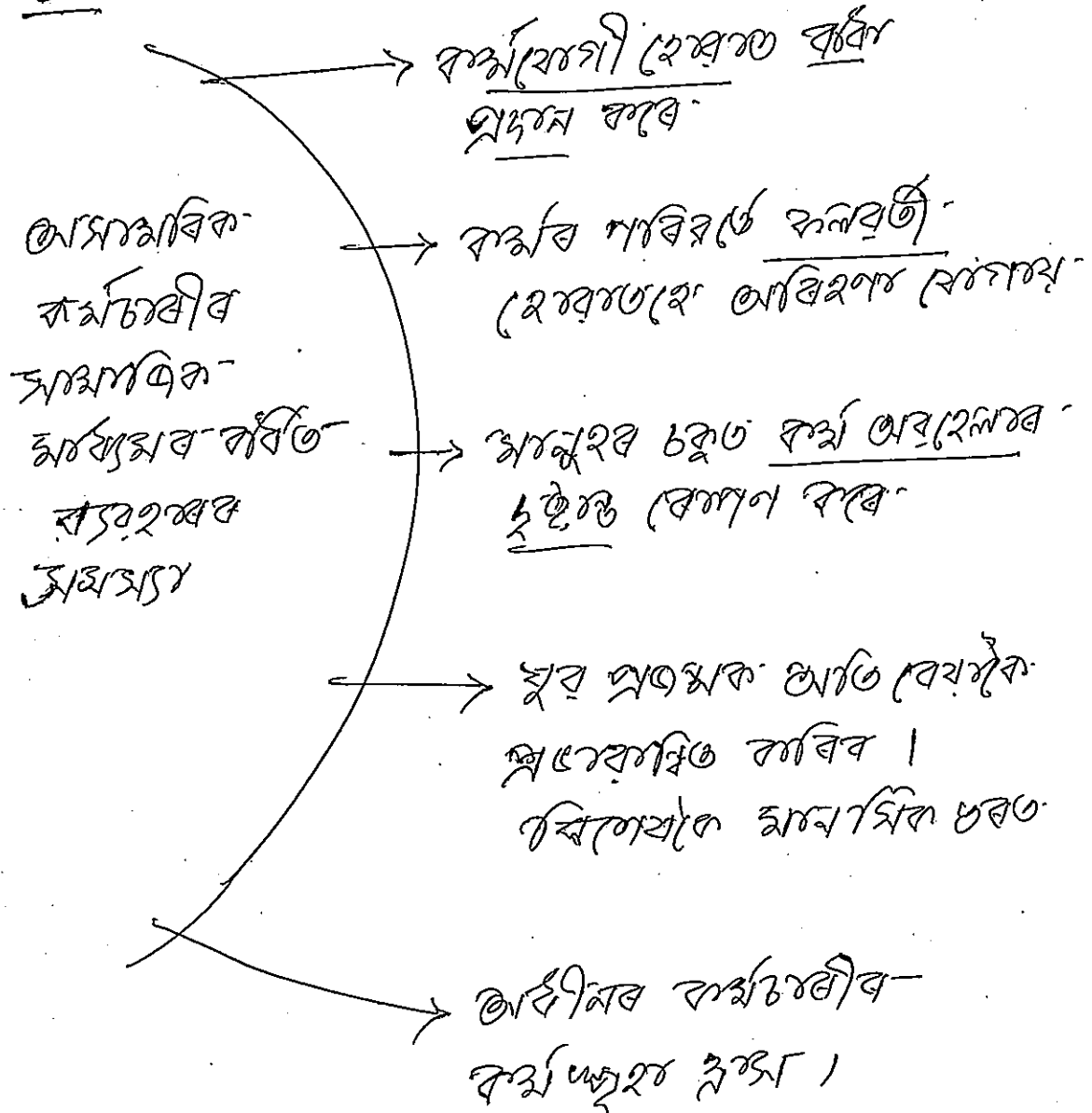
Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

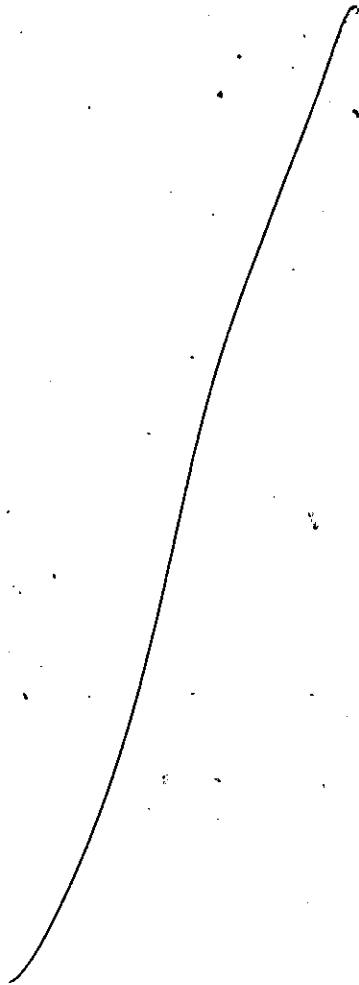
Q6. Does the growing use of social media by civil servants create dilemmas in maintaining probity in public life? How can a well-defined code of conduct protect credibility while ensuring reasonable freedom of expression?

প্রশ্ন ৬) অসাময়িক কর্মচারীসকলৰ দ্বাৰা সামাজিক মাধ্যমৰ বৰ্ধিত ব্যৱহাৰে ৰাজহুৱা জীৱনত সত্যনিষ্ঠা বজাই ৰখাত দ্বিধাৰ সৃষ্টি কৰে নেকি? যুক্তিসংগত অভিব্যক্তিৰ স্বাধীনতা নিশ্চিত কৰাৰ লগতে এক সু-সংজ্ঞায়িত আচৰণ সংহিতাই কেনেদৰে বিশ্বাসযোগ্যতা সুৰক্ষিত কৰিব পাৰে?

(Answer in 150 words)

উঃ

Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

Q7. How does the neo-Vaishnavite reform movement continue to offer insights for ethical governance in contemporary times?

প্রশ্ন ৭) নব্য-বৈষ্ণৱ সংস্কাৰ আন্দোলনে সমসাময়িক সময়ত নৈতিক প্রশাসনৰ বাবে কেনেকৈ অন্তৰ্দৃষ্টি প্ৰদান কৰি আছে? (Answer in 150 words)

৬. নব্য বৈষ্ণৱ আন্দোলনৰ প্ৰৱেশ সম্বন্ধে
স্মৃতি বাৰে আ-কৰা সাম্প্ৰায়িক সম্বন্ধ
নৈতিক প্ৰশাসন প্ৰতিষ্ঠাও তাৰে আশ্বিনীয়া।

৬) নৈতিকতা প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ বাবে-

৬) প্ৰশাসনৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীল
বৰ্ণনা প্ৰদান।

৬) কৰ্মৰ প্ৰতি অৱশ্যে কৰাৰ বাবে-

৬) কৰ্মক্ষেত্ৰত স্বচ্ছতা, অকল্যাণিতা-
বৰ্ণনা প্ৰদান প্ৰদান।

৬) নৈতিকতা প্ৰতি হাৰা সাম্প্ৰায়িকতাৰ
নিষেধ বাৰে সহায় কৰাৰ বাবে।

৬) সাম্প্ৰায়িক নৈতিকতা প্ৰতিষ্ঠা সহায়।

৬) বৈষ্ণৱ প্ৰতিষ্ঠা সহায় কৰাৰ বাবে।

Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

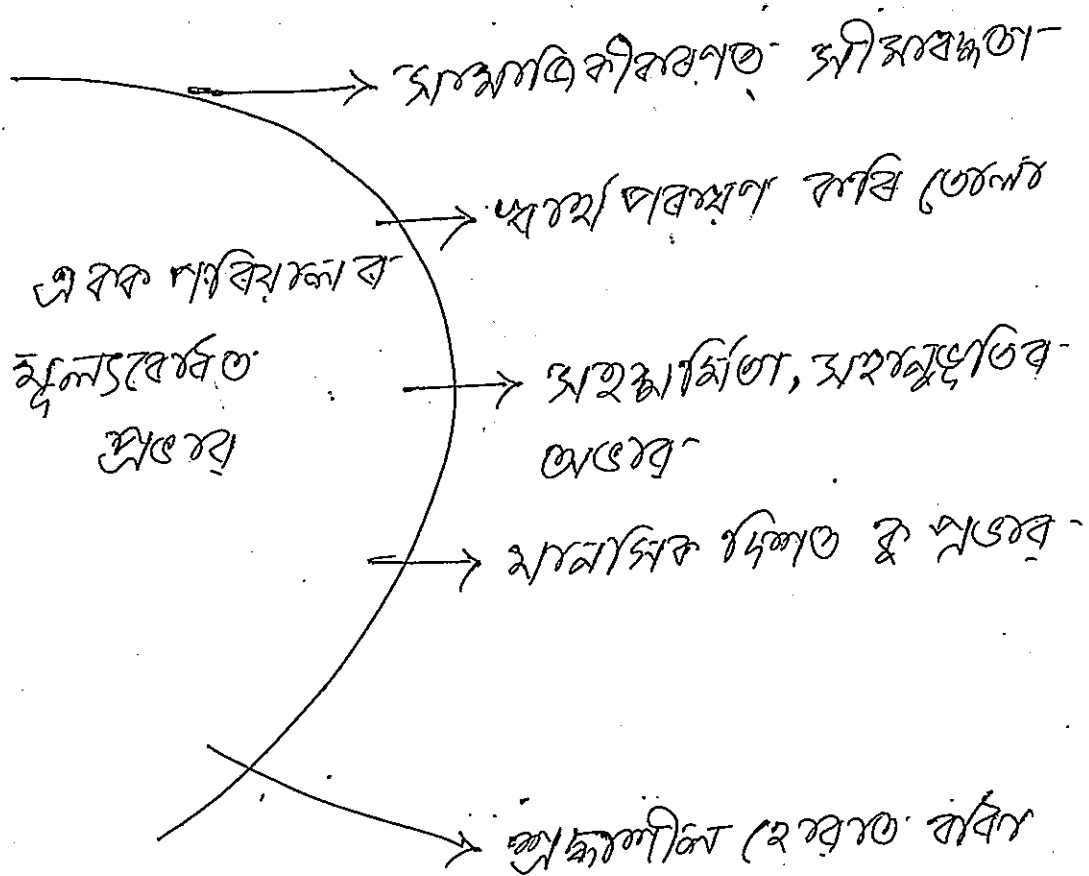

Q8. "The family is the first school of virtue." How has the shift from joint to nuclear families, driven by urbanisation and globalisation, altered the transmission of values? What ethical challenges does this create for younger generations in today's society?

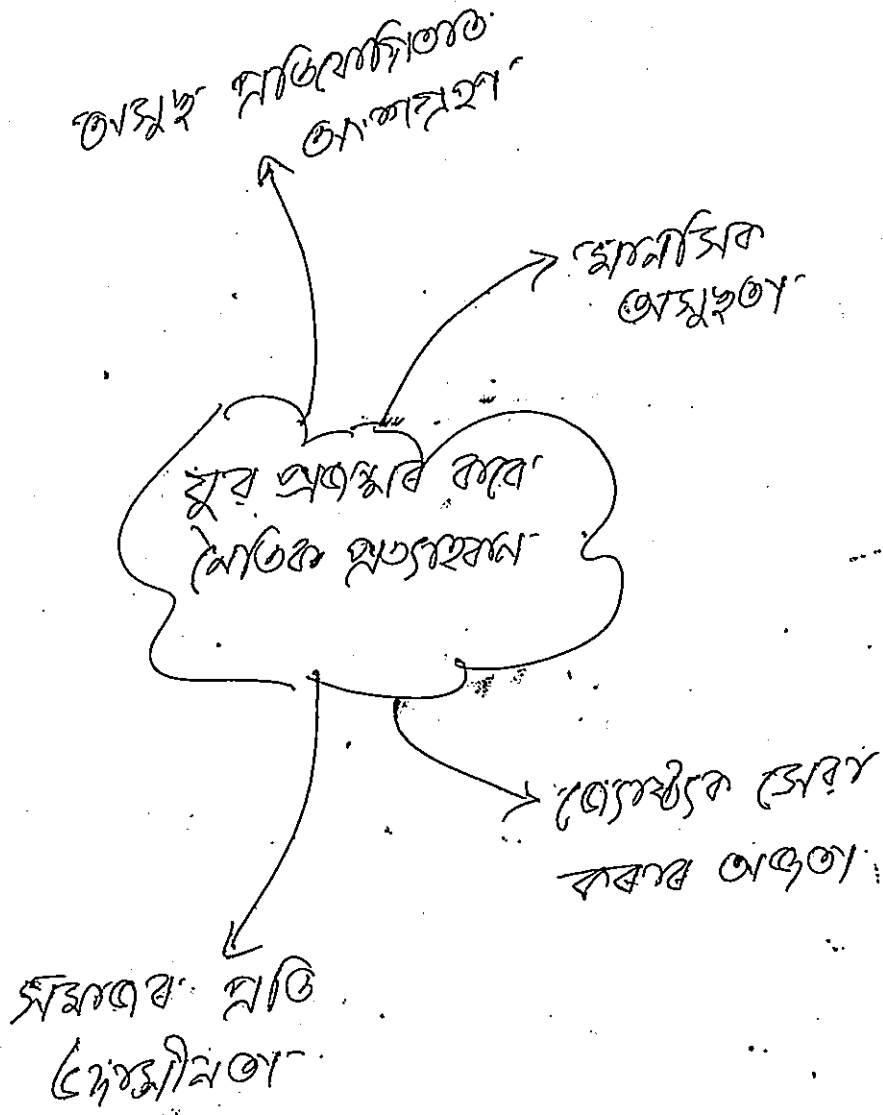
প্ৰশ্ন ৮) "পৰিয়াল হৈছে সদগুণ আহৰণৰ প্ৰথম বিদ্যালয়"। নগৰীকৰণ আৰু গোলকীকৰণৰ দ্বাৰা চালিত যৌথ পৰিয়ালৰ পৰা একক পৰিয়াললৈ পৰিৱৰ্তনে মূল্যবোধৰ আদান প্ৰদান কেনেদৰে সলনি কৰিছে? ই আজিৰ সমাজত যুৱ প্ৰজন্মৰ বাবে কি কি নৈতিক প্ৰত্যাহ্বানৰ সৃষ্টি কৰে?

(Answer in 150 words)

উঃ: অহৰণৰ সন্মুখীন অহৰণৰ দুখনিয়স
 সঠিকৰ অধিকাংশই হৈছে - পাৰিয়াল।

P. T. O

Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

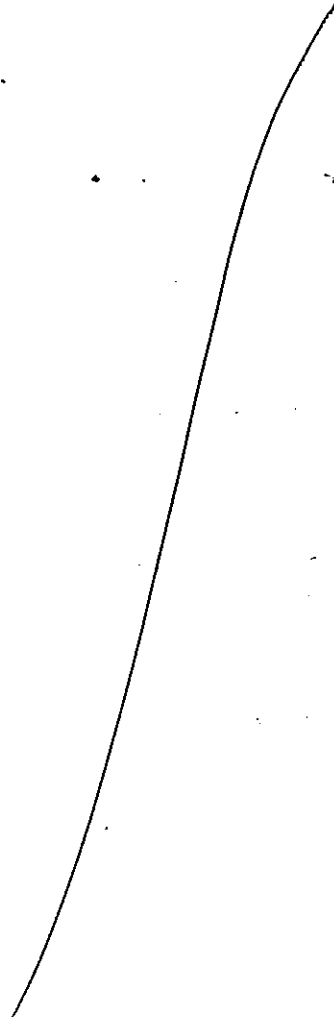
Q9. With declining fertility rates, even nuclear families are shrinking in modern societies. How does this demographic shift challenge value transmission and the dignity of the elderly? In what ways can state and community step in to preserve ethical balance?

প্ৰশ্ন ৯) প্ৰজনন ক্ষমতাৰ হাৰ হ্ৰাস পোৱাৰ লগে লগে আধুনিক সমাজত আনকি একক পৰিয়ালবোৰো হ্ৰাস পাইছে। এই জনগাঁথনিগত পৰিৱৰ্তনে কেনেদৰে মূল্যবোধৰ হস্তান্তৰ আৰু বৃদ্ধসকলৰ মৰ্যাদাৰ প্ৰতি প্ৰত্যাহ্বান জনায়? নৈতিক ভাৰসাম্য ৰক্ষাৰ বাবে ৰাজ্য আৰু সম্প্ৰদায়ে কি ধৰণে পদক্ষেপ ল'ব পাৰে?

(Answer in 150 words)

উঃ জনগাঁথনিগত পৰিৱৰ্তনৰ মূল্যবোধৰ-
 হস্তান্তৰ আৰু বৃদ্ধসকলৰ মৰ্যাদাত প্ৰত্যাহ্বান —

- ১) আত্মপৰতা বৃদ্ধি
- ২) তেতিয়াতকৈ আধাৰ বৰিবলৈ
 পাছলৈ যোৱা
- ৩) সামাজিকীকৰণত প্ৰতিকূলতা
- ৪) ব্যক্তিগত মূল্যবোধৰ সন্ধান
- ৫) বৃদ্ধসকলক মোৰ বৰাৰ প্ৰতি
 অপেক্ষা হেৰুৱা
- ৬) হস্তান্তৰ আছিল হেৰুৱা ,

Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

Q10. "Ethical choices often define a nation's stature more than its strength." Examine, in context of India's response to the changing world order.

প্রশ্ন ১০) "নৈতিক পছন্দবোৰে প্ৰায়ে এখন ৰাষ্ট্ৰৰ শক্তিতকৈ ইয়াৰ ক্ষমতাক অধিক সংজ্ঞায়িত কৰে।" পৰিৱৰ্তিত বিশ্ব ব্যৱস্থাৰ প্ৰতি ভাৰতৰ সঁহাৰিৰ সন্দৰ্ভত মূল্যায়ন কৰক। (Answer in 150 words)

উঃ পৰিৱৰ্তিত বিশ্ব ব্যৱস্থাত ভাৰতৰ নৈতিক
 শক্তিবোৰ ক্ষমতা সন্নিৱৰ্তিত কাৰণ:-

১) ভাৰতক বিশ্ব বহু হিচাপে সচি
 ভাৰত

২) ভাৰতৰ মান. আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয়
 সহযোগিতাত টো কৰা।

Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

Q11. "Gandhiji's Purna Swaraj can never become a reality if we do not address the issue of the stranglehold of corruption." Do you agree? Why does corruption continue to persist in public life despite laws and institutions? How does it affect the moral fabric of society?

প্রশ্ন ১১) "গান্ধীজীৰ পূৰ্ণ স্বৰাজ কেতিয়াও বাস্তৱত পৰিণত হ'ব নোৱাৰে যদিহে আমি দুৰ্নীতিৰ শ্বাসৰুদ্ধকৰ সমস্যাৰ সমাধান নকৰো। " আপুনি ইয়াৰ লগত সন্মতনে? আইন আৰু প্ৰতিষ্ঠান থকা স্বত্বেও ৰাজহুৱা জীৱনত দুৰ্নীতি কিয় অব্যাহত আছে? ই সমাজৰ নৈতিক গাঁথনি কেনেদৰে প্ৰভাৱ পেলায়? (Answer in 150 words)

হৈঃ দুৰ্নীতি হৈছে পূৰ্ণ স্বৰাজ প্ৰতিষ্ঠাৰ প্ৰধান
 এক প্ৰবঞ্চন বন্ধক।

ব্যৱস্থাপনৰ জীৱনত দুৰ্নীতিৰ বৰণ

- ১) ধনৰ স্ৰাতি ক্ষয়ক্ষতি,
- ২) নৈতিকতাৰ অৰ্ণাভ,
- ৩) অস্বচ্ছতা
- ৪) ক্ষমতাৰ ধনৰ স্ৰাতি
- ৫) কষ্টৰ স্ৰাতি বৰ্ণনা
- ৬) উচ্চ বিষয়ৰ হেঁচা।
- ৭) সাম্প্ৰদায়িকতাৰ অৰ্ণাভ
- ৮) নৈতিকতাৰ ক্ষয়ক্ষতি।

Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

Q12. If you were a District Commissioner, what steps would you take to address the issue of irresponsible solid waste disposal in your district?

প্রশ্ন ১২) যদি আপুনি এজন জিলা আয়ুক্ত হয়, তেন্তে আপোনাৰ জিলাত দায়িত্বহীনভাৱে গোট আৱৰ্জনা নিক্ষেপনৰ সমস্যা সমাধানৰ বাবে আপুনি কি পদক্ষেপ ল'ব? (Answer in 150 words)

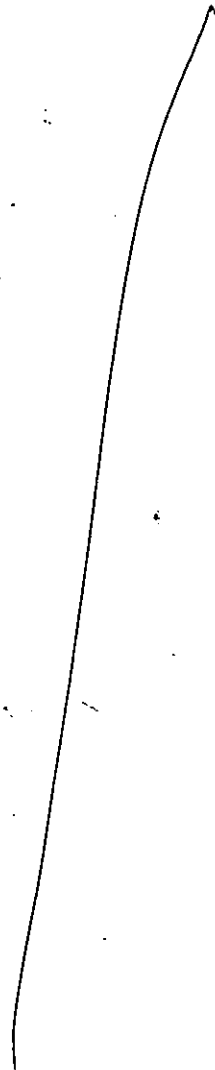
উঃ জিলা আয়ুক্ত হিচাপে পদক্ষেপ:

১) প্ৰশিক্ষণ সমন্বিত গ্ৰাম পঞ্চায়ত
 দ্বাৰা মেইজবুৰ প্ৰচাৰ
 ব্যৱস্থা কৰা

২) দূষণ ব্যৱস্থা কৰা

৩) এলুমিনিয়াম পৰা দূৰ্জনা
 দূৰণ কৰা।

৪) প্ৰশিক্ষণ ব্যৱস্থা নিৰ্দেশনা
 কৰা।

Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

Q13. Explain the following components of Probity in Governance briefly:

- Integrity
- Objectivity
- Accountability
- Transparency
- Impartiality

প্রশ্ন ১৩) প্রশাসনত সত্যনিষ্ঠাৰ তলত উল্লেখ কৰা উপাদানসমূহ সংক্ষেপে ব্যাখ্যা কৰক:

- সততা
- বস্তুনিষ্ঠতা
- দায়বদ্ধতা
- স্বচ্ছতা
- পক্ষপাতহীনতা

(Answer in 150 words)

ক) সততা: সততা হৈছে কোনো ব্যক্তিৰ প্রতি-
 ব্যক্তিৰ আচৰণত পোৱা যোৱা এক মানদণ্ড।
 সততাৰ আধাৰত কোনো ব্যক্তিৰ আচৰণ হ'ব লাগিব।

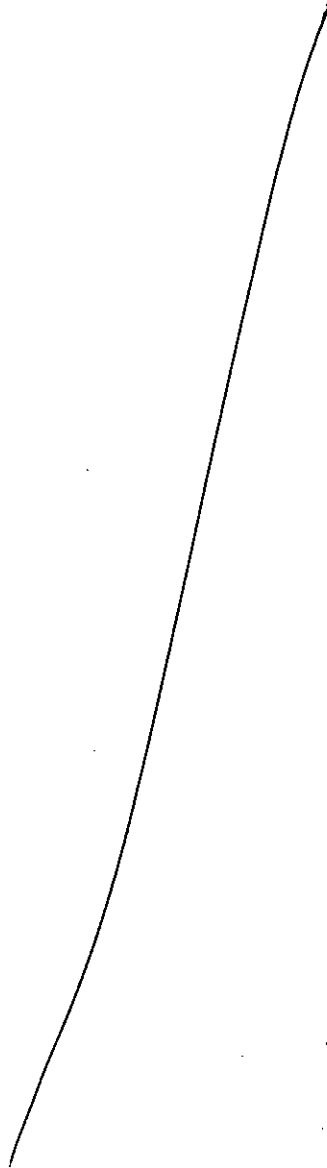
খ) বস্তুনিষ্ঠতা: সুতিনিষ্ঠতাৰ কোনো ব্যক্তিৰ-
 ব্যক্তিৰ আচৰণত পোৱা যোৱা এক মানদণ্ড।
 বস্তুনিষ্ঠতাৰ আধাৰত কোনো ব্যক্তিৰ আচৰণ হ'ব লাগিব।

গ) দায়বদ্ধতা: কোনো ব্যক্তিৰ আচৰণত পোৱা যোৱা এক মানদণ্ড।
 দায়বদ্ধতাৰ আধাৰত কোনো ব্যক্তিৰ আচৰণ হ'ব লাগিব।
 দায়বদ্ধতাৰ আধাৰত কোনো ব্যক্তিৰ আচৰণ হ'ব লাগিব।

ঘ) স্বচ্ছতা: কোনো ব্যক্তিৰ আচৰণত পোৱা যোৱা এক মানদণ্ড।
 স্বচ্ছতাৰ আধাৰত কোনো ব্যক্তিৰ আচৰণ হ'ব লাগিব।
 স্বচ্ছতাৰ আধাৰত কোনো ব্যক্তিৰ আচৰণ হ'ব লাগিব।

৬) দাৰ্শনিকতা :-

সামান্য ব্যক্তি বঙ্গ দার্শনিক প্রতি বিশেষ
অগ্রগতির প্রদান করিবার সুবিধা
দান করিয়া দিতে দাৰ্শনিকতা

Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

Q14. You are the Deputy Commissioner of a hill district in Assam. Recently, the state government allotted nearly 5,000 bighas of land in this district to a cement company for setting up a large industrial unit. While the project promises significant employment and revenue, local tribal communities and environmental groups have raised objections. They argue that the land falls in an ecologically fragile zone, rich in biodiversity and critical to traditional livelihoods.

The High Court has flagged ecological concerns and sought detailed reports on the allotment process. You are tasked with preparing a comprehensive response for the court and simultaneously managing local tensions between those demanding jobs and those fearing ecological loss.

প্রশ্ন ১৪) আপুনি অসমৰ এখন পাহাৰীয়া জিলাৰ উপ-আয়ুক্ত। শেহতীয়াকৈ, ৰাজ্য চৰকাৰে এই জিলাত এটা বৃহৎ ঔদ্যোগিক গোট স্থাপনৰ বাবে এটা চিমেণ্ট কোম্পানীক প্ৰায় ৫০০০ বিঘা ভূমি আৰণ্টন কৰিছিল। যদিও প্ৰকল্পটোৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ নিযুক্তি আৰু ৰাজহৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়ে, স্থানীয় জনজাতীয় সম্প্ৰদায় আৰু পৰিৱেশগত গোটবোৰে আপত্তি উত্থাপন কৰিছে। তেওঁলোকে যুক্তি দিয়ে যে ভূমিখিনি জৈৱ বৈচিত্ৰ্যৰে সমৃদ্ধ আৰু পৰম্পৰাগত জীৱিকাৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰিৱেশগতভাৱে দুৰ্বল অঞ্চলত আছে।

উচ্চ ন্যায়ালয়ে পৰিৱেশগত উদ্বেগবোৰ চিহ্নিত কৰিছে আৰু আৰণ্টন প্ৰক্ৰিয়াৰ ওপৰত বিশদ প্ৰতিবেদন বিচাৰিছে। আপোনাক আদালতৰ বাবে এক ব্যাপক সঁহাৰি প্ৰস্তুত কৰা আৰু একে সময়তে চাকৰি বিচৰাসকল আৰু পৰিৱেশগত ক্ষতিৰ আশংকাত থকা লোকসকলৰ মাজত স্থানীয় উত্তেজনা পৰিচালনা কৰাৰ দায়িত্ব দিয়া হৈছে।

Questions:

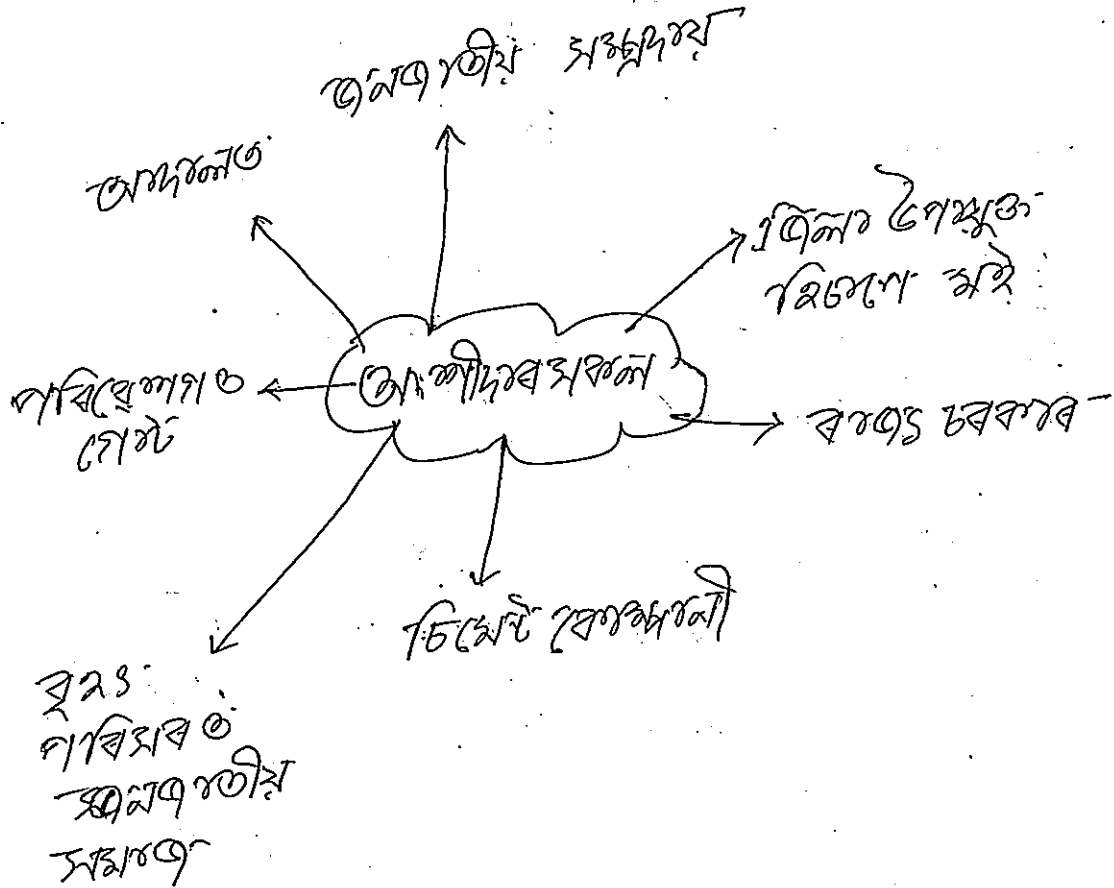
- What are the main ethical issues and dilemmas arising in this case?
- Who are the stakeholders involved, and what are their likely concerns and expectations?
- As the Deputy Commissioner, what possible courses of action are open to you? Evaluate their merits and demerits, and state which course you would adopt with justification.
- Suggest long-term measures and systemic reforms to balance development with environmental protection in such situations.

প্ৰশ্ন:

- এই ক্ষেত্ৰত উদ্ভৱ হোৱা মূল নৈতিক সমস্যা আৰু দ্বিধাদ্বন্দ্ববোৰ কি কি?
- ইয়াৰ লগত জড়িত অংশীদাৰসকল কোন, আৰু তেওঁলোকৰ সম্ভাৱ্য উদ্বেগ আৰু প্ৰত্যাশা কি?
- উপ-আয়ুক্ত হিচাপে, আপোনাৰ বাবে কি কি সম্ভাৱ্য পদক্ষেপ আপুনি ল'ব পাৰে? ইয়াৰ গুণ আৰু দোষৰ মূল্যায়ন কৰক, আৰু যুক্তিৰ সৈতে আপুনি কোনটো পথ গ্ৰহণ কৰিব সেইটো উল্লেখ কৰক।
- এনে পৰিস্থিতিত পৰিৱেশ সুৰক্ষাৰ সৈতে উন্নয়নৰ ভাৰসাম্য বজাই ৰাখিবলৈ দীৰ্ঘম্যাদী ব্যৱস্থা আৰু পদ্ধতিগত সংস্কাৰৰ পৰামৰ্শ দিয়ক

(Answer in 250 words)

পাহাৰীয়া জিলাৰ এখনৰ উন্নয়নৰ বাবে
প্ৰশ্ন কৰা ঔদ্যোগিকৰ বাবে অঞ্চলখনৰ
বিশেষত্ব আৰু লোকৰ পৰিৱেশগত পৰিৱ
বিকল্প প্ৰণালীৰ মাজেৰে অঞ্চলখন উন্নয়ন
হাটমত পৰিৱেশগত পৰিৱেশ কৰিছে।

ঐতিহাসিক দিশ আৰু দ্বিবিভক্তবোৰ

১) ব্ৰিটিছৰ বম্বা অঞ্চলত স্থানীয় নিৰ্মাণ বনোৱা
পাৰিষদত পাবিব পৰা পৰিষদমণ্ডলিকতাব
দ্বিবিভক্ত।

২) জিলায় অসুঙা হিচাপে ব্ৰিটিছৰ ক্ষমতি
প্ৰশাসনিক মূল্যবোৰ বনোৱা জনগণীয়
সংগঠনৰ সূত্ৰৰ ক্ষমতি- জাতীয়তাবাদ
আৰু পাৰিষদ সাংসদৰ দায়িত্ব।

ଅନ୍ୟ କମ୍ପିଟିଭ ପଦ୍ୟ ବ୍ୟାକର

① ନାବିକାଗତ ଶୈଳୀର ଲିଖନ ବ୍ୟାକର

ସୁବିଧା:

- ↳ ନାବିକାଗତ ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର ବ୍ୟାକର
- ↳ ନାବିକାଗତ ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର

ଅସୁବିଧା:

- ↳ ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର
- ↳ ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର

② ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର

- ସୁବିଧା:
- ↳ ନାବିକାଗତ ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର
  - ↳ ନାବିକାଗତ ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର

- ଅସୁବିଧା:
- ↳ ନାବିକାଗତ ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର
  - ↳ ନାବିକାଗତ ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର

③ ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର

- ସୁବିଧା:
- ↳ ନାବିକାଗତ ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର
  - ↳ ନାବିକାଗତ ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର

- ଅସୁବିଧା:
- ↳ ନାବିକାଗତ ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର
  - ↳ ନାବିକାଗତ ଶୈଳୀର ବ୍ୟାକର

୭) ତୃତୀୟାଂଶ ଆଉ ଅଧ୍ୟାୟାଂଶ ବର୍ଣ୍ଣନାହୁଏ -
 ଆଗିକ୍ରମେଣ୍ତେ ପ୍ରାଥମିକ ଉଚ୍ଚତମ ମାଧ୍ୟମିକ -
 ବିଶ୍ୱାସ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରାତିଷ୍ଠାନ ଆଦିର ବ୍ୟବସ୍ଥା । ଯେଉଁ
 ମଧ୍ୟତମ ତୃତୀୟ ବର୍ଣ୍ଣନାହୁଏତେ ଆଦେଶଦେବ -
 ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅର୍ଥାତ୍ ଶିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ -
 ଲକ୍ଷ୍ୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ।

नमः शिवायः

দীর্ঘকালত অমঙ্গলতৰ হেণযুক্ত ন্যায় শূন্যব-
 শূন্যত: পৰিৱেশৰ ওপৰত বিভিন্ন দৃষ্টিৰ পৰিৱেশ
 পৰা দিয়াটোৱা অমঙ্গলৰ কাৰি, দুৰ্ভাগ্যবান
 হেণযুক্ত শূন্যত চিহ্নৰে পৰাশ্ৰয়ীক-
 অমঙ্গলশূন্যকৈ আৰ্হি হেণযুক্ত আকাৰে বৰা।

Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

Q15. You are a state government officer driving home late at night with your family after attending an official function. On a newly inaugurated flyover, you notice a group of young people gathered around parked vehicles. Initially, it appears they are stopping to take photographs — something that has become common on this flyover since its opening. However, on closer observation you notice signs of alcohol consumption, loud behaviour, and even some vandalism of the public property installed on the flyover. Some youths are blocking vehicles attempting to pass, while others are creating nuisance for commuters. Your spouse urges you not to stop, citing safety concerns for the family. Yet, your role as a civil servant makes you uneasy about ignoring the situation. You worry that neglecting the incident could endanger the public, while intervening directly might expose your family to personal risk.

প্ৰশ্ন ১৫) আপুনি এজন ৰাজ্য চৰকাৰৰ বিষয়া যিয়ে এটা চৰকাৰী অনুষ্ঠানত অংশগ্ৰহণ কৰাৰ পিছত আপোনাৰ পৰিয়ালৰ সৈতে ৰাতি দেৰিকৈ ঘৰলৈ যায়। নতুনকৈ উদ্বোধন কৰা উৰণীয়া সেঁতুত আপুনি লক্ষ্য কৰিব পাৰিব যে ৰাতি থোৱা বাহনৰ চাৰিওফালে যুৱক-যুৱতীৰ এটা দল গোট খাই আছে। আৰম্ভণিতে, এনে লাগিছে যে তেওঁলোকে ফটো তুলিবলৈ বৈছে-যিটো নতুনকৈ উৰণীয়া সেঁতু মুকলি হোৱাৰ পিছৰে পৰা সাধাৰণ হৈ পৰিছে। অৱশ্যে, ওচৰৰ পৰ্যবেক্ষণত আপুনি সুৰা সেৱন, চিঞৰ-বাখৰ, আৰু আনকি উৰণীয়া সেঁতুত স্থাপন কৰা ৰাজহুৱা সম্পত্তিৰ কিছু ধ্বংসৰ লক্ষণ লক্ষ্য কৰিব পাৰে। কিছুমান যুৱকে পাৰ হ'বলৈ চেষ্টা কৰা বাহনসমূহ অৱৰোধ কৰিছে, আনহাতে আন কিছুমানে যাত্ৰীসকলৰ বাবে অশান্তিৰ সৃষ্টি কৰিছে। পৰিয়ালৰ সুৰক্ষাৰ চিন্তাৰ কথা উল্লেখ কৰি আপোনাৰ পত্নীয়ে আপোনাক নৰখিবলৈ অনুৰোধ কৰে। তথাপিও, অসামৰিক কৰ্মচাৰী হিচাপে আপোনাৰ ভূমিকাই আপোনাক পৰিস্থিতিটো উপেক্ষা কৰাত অস্বস্তিৰ সৃষ্টি কৰে। আপুনি চিন্তিত যে ঘটনাটো অৱহেলা কৰিলে জনসাধাৰণ বিপদাপন্ন হ'ব পাৰে, আনহাতে পোনপটীয়াকৈ হস্তক্ষেপ কৰিলে আপোনাৰ পৰিয়ালটো ব্যক্তিগত বিপদাশংকাৰ সন্মুখীন হ'ব পাৰে।

- In the given scenario, classify the values involved into personal values and professional values, and explain how they may conflict.
- As a civil servant, which key values would guide your response in this situation? What other qualities would help you apply these values in practice?

ক) প্ৰদত্ত পৰিস্থিতিত, ব্যক্তিগত মূল্যবোধ আৰু পেছাদাৰী মূল্যবোধৰ সৈতে জড়িত মূল্যবোধবোৰ শ্ৰেণীবদ্ধ কৰক, আৰু সেইবোৰ কেনেকৈ সংঘাত হ'ব পাৰে ব্যাখ্যা কৰক।

খ) এজন অসামৰিক কৰ্মচাৰী হিচাপে, কোনবোৰ মূল মূল্যবোধে এই পৰিস্থিতিত আপোনাৰ সঁহাৰি নিৰ্দেশনা কৰিব? আন কি কি গুণে আপোনাক এই মূল্যবোধৰ কাৰ্যক্ষেত্ৰত প্ৰয়োগ কৰাত সহায় কৰিব?

(Answer in 250 words)

প্ৰশ্নাৰ্থকৰ প্ৰশ্নাৰ্থকী বিষয় হিচাপে,
অসামৰিক সেৱা প্ৰদানৰ মূল্যবোধৰ বৰ্দ্ধনৰ
সিদ্ধান্তবান্ধেৰ নিৰ্দেশ পৰিয়ালক সুৰক্ষিত
কৰাৰ ক্ষমতা প্ৰদান উদ্ধৃতিৰ দ্বাৰা প্ৰদৰ্শক
বেশদৰে নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব ওচৰ মানৱ সাহায্য
গোপনীয় নথি হৈছে।

ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ
- ଶାସ୍ତ୍ର ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶାସ୍ତ୍ର-ସମ୍ବନ୍ଧରେ
ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର
ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶାସ୍ତ୍ର-ସମ୍ବନ୍ଧରେ
ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର

ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ (ଶାସ୍ତ୍ର-ସମ୍ବନ୍ଧରେ) ଶାସ୍ତ୍ର-ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ
ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ
ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ
ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ
ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ସଂସ୍କୃତ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ

অসুবিধা

৷ অন্যান্য সমসীসকলে দুর্ভেদ্য হওয়ায়
অসুবিধা

৷ পাবিত্রিতি নিবন্ধনও বিনামূল্যে অসুবিধা

৷ ব্যক্তিগতভাবে যুবক-যুবতীসকলে মৈত্রিক-

দিশাটো দেখতে দিবে স্বপ্ন:

সুবিধা: ৷ মৈত্রিকতার প্রতি থাকা অসামান্যিক
স্বপ্নে মূল্যবোধ প্রকাশন

৷ যুবক-যুবতীসকলে আইনী প্রক্রিয়া
সব ২০০ সবার

অসুবিধা: ৷ ব্যক্তিগতভাবে আত্মসম্মতি সম্মুখীন
হওয়ার আশা করা

৷ পাবিত্র্যের সুবন্ধের আশা করা

প্রদত্ত পাবিত্রিতি মৈত্রিক দ্বন্দ্বতা প্রলম্বিত হবে-

পাশ:

৷ অসামান্যিক স্বপ্নে মূল্যবোধ বন্ধন
ব্যক্তিগত নিবন্ধনও মাত্র ৩০ সবার

৷ ব্যক্তিগত দ্বন্দ্বিক প্রক্রিয়ায় প্রদর্শন,
পেছনদায়ী ব্যক্তিগত বা মৈত্রিকতা

স্বীকৃত সাক্ষ্য

মিঃ রাসিমুল্লাহ

ଏହାଛଡ଼ା ନାମାସ୍ତୁତ୍ୟ (ପଞ୍ଚମୋକ୍ତ) ଛାଡ଼ି ଦେଇ
 ଲେଖୁଛନ୍ତି ଅମଳିନୀ ସାବିତ୍ରୀ ମାତା ଲେଖି, ଲେଖିବ
 ସାବିତ୍ରୀ ବାବଦ । ଏହାଛଡ଼ା ଏହା ଲେଖିବ ମଧ୍ୟ
 ବିଷୟ ଲେଖିବେନି ନିଜ-ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀ
 ଉପରେ ବାବଦ ।

Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

Q16. You are the Deputy Commissioner of an urban district. A young couple, Rahul and Aditi, have been living together in a rented flat for over a year. Recently, neighbours lodged complaints that their arrangement violates community norms, while the couple, both adults with valid identification, argue that their choice is protected under constitutional rights of privacy and dignity. The matter escalated when Aditi's parents submitted a written complaint, claiming their daughter is being "misguided" and urging administrative action. Meanwhile, the landlord has come under pressure from the housing society to evict the couple, even as a local NGO working on gender rights has petitioned you to ensure their safety and dignity. The issue has now attracted media attention, with some outlets supporting individual liberty and others criticising what they describe as the erosion of social values.

- What are the ethical issues and dilemmas arising in this situation?
- Who are the stakeholders involved, and what are their likely perspectives?
- As Deputy Commissioner, how would you balance constitutional rights, family concerns, and community sensitivities while ensuring dignity and social harmony?

প্রশ্ন ১৬) আপুনি এখন নগৰ জিলাৰ উপ আয়ুক্ত। ৰাহুল আৰু অদিতি নামৰ এগৰাকী যুৱ দম্পতীয়ে এবছৰৰো অধিক সময় ধৰি এটা ভাৰাৰ ফ্লটত একেলগে বাস কৰি আহিছে। শেহতীয়াকৈ, চুবুৰীয়াসকলে অভিযোগ দাখিল কৰিছিল যে তেওঁলোকৰ এই একেলগে থকাৰ ব্যৱস্থাই সম্প্ৰদায়ৰ নিয়ম ভংগ কৰে। আনহাতে বৈধ পৰিচয় থকা দুয়োজন প্ৰাপ্তবয়স্ক দম্পতীয়ে যুক্তি দিছিল যে তেওঁলোকৰ এই সিদ্ধান্ত গোপনীয়তা আৰু মৰ্যাদাৰ সাংবিধানিক অধিকাৰৰ অধীনত সুৰক্ষিত। বিষয়টো অধিক জটিল হৈ পৰিছিল যেতিয়া অদিতিৰ পিতৃ-মাতৃয়ে তেওঁলোকৰ কন্যাক "বিপথে পৰিচালিত" কৰা হৈছে বুলি দাবী কৰি লিখিত অভিযোগ দাখিল কৰিছিল আৰু প্ৰশাসনিক ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ আহ্বান জনাইছিল। ইফালে, জমিদাৰজনে গৃহ নিৰ্মাণ সমিতিৰ পৰা দম্পতীহালক উচ্ছেদ কৰিবলৈ চাপৰ সন্মুখীন হৈছে, আনকি লিংগ অধিকাৰৰ ওপৰত কাম কৰা এটা স্থানীয় বেচৰকাৰী সংগঠনে আপোনাক তেওঁলোকৰ সুৰক্ষা আৰু মৰ্যাদা নিশ্চিত কৰিবলৈ আবেদন কৰিছে। বিষয়টোৱে এতিয়া সংবাদ মাধ্যমৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিছে, কিছুমান আউটলেটে ব্যক্তিগত স্বাধীনতাক সমৰ্থন কৰিছে আৰু আন কিছুমানে সামাজিক মূল্যবোধৰ অৱক্ষয় বুলি বৰ্ণনা কৰি সমালোচনা কৰিছে।

ক) এই পৰিস্থিতিত উদ্ভৱ হোৱা নৈতিক সমস্যা আৰু দ্বিধাসমূহ কি কি?

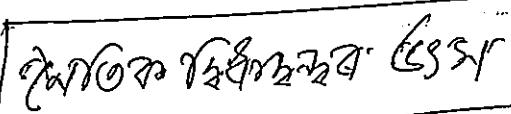
খ) জড়িত অংশীদাৰসকল কোন, আৰু তেওঁলোকৰ সম্ভাৱ্য দৃষ্টিভঙ্গী কি?

গ) উপ-আয়ুক্ত হিচাপে আপুনি মৰ্যাদা আৰু সামাজিক সম্প্ৰীতি নিশ্চিত কৰাৰ সময়ত সাংবিধানিক অধিকাৰ, পৰিয়ালৰ চিন্তা আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সংবেদনশীলতাৰ মাজত কেনেদৰে ভাৰসাম্য বজাই ৰাখিব?

(Answer in 250 words)

উপৰোক্ত ক্ষেত্ৰটোত এহালত সন্দেহৰ ক্ষেত্ৰ

হিসেপ: ব্যক্তিগত স্বাধীনতা আৰু গোপনীয়তা
বক্ষ্যৰ অধিকাৰ আৰু এহালত দম্পতীৰ বিপৰীতে
পৰম্পৰাগত আৰু সামাজিক মৰ্যাদাৰ ব্যৱহাৰ
আৰু এহালত সন্দেহৰ ক্ষেত্ৰত ব্যক্তিগত
স্বাধীনতা আৰু সামাজিক মৰ্যাদাৰ অঙ্গৰ ক্ষেত্ৰত
হেৰা ফুট।

② ପ୍ରାକାଶନିକ ନୀତି ନିୟମ, ଆ. ବି. ବି. ବି. ବି.
ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଆଦେଶ ମାନ୍ୟତା ଦେବା ଅନୁସାରେ,
ମାନ୍ୟତା ବ୍ୟବହାର କରି ଏକ ମାନ୍ୟତା
ଦେବା ଅନୁସାରେ ।

বিশাল বসন্তপত্র

১) উৎস পত্রের মূলত আশ্রয়ণ:

সুবিধা: → উৎস চলা অতিক্রম সমর্থন
→ আমন্ত্রণ অর্থ বরাদ্দ ওয়া সহজে
শ্রমশীলক ব্যক্তিগত পরিচালিত বরাদ্দ।

অসুবিধা: → আর্থিক প্রাপ্ত ব্যক্তিগত আর্থিক
পরিচালনা অসুবিধা
→ উৎস পত্রের মূলত (হয়ত) অসুবিধা।

২) দক্ষশীলক দুই:

সুবিধা: → উৎস পত্রের আমন্ত্রণ অর্থ বরাদ্দ
→ গণিত-মাত্র বিবেচনায় মূল্য
সুপার।

অসুবিধা: → ব্যক্তিগত অর্থ (সম্পদ) অতিক্রম
পরিচালনা আর্থিক চলা প্রশ্ন
প্রশ্ন।

→ দক্ষশীলক অর্থ আমন্ত্রণ অর্থ
অন্যের চলা চলা।

⑥ ଆହେଲୀ ସମ୍ପଦ ନା'ବେଳେ ଯୁବକ-ଯୁବତୀଙ୍କୁ ଯକ-

ଆହ୍ୱାନ:-

ସୁବିଧା: ୫ ଆହେଲୀ ବିବର, ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କର
ପିତୃତ୍ୱର ଆଦେଶ ଗ୍ରହଣ କର ।

୫ ପିତୃ-ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସମ୍ମତି ସମ୍ପର୍କରେ (କେଉଁଠି)
ଆହ୍ୱାନର ସମ୍ମାନନା

ଆହ୍ୱାନ: ୫ ସମ୍ମାନର ସମ୍ମାନ ସମ୍ମାନ ନେବ
ନାହିଁ

୫ ପିତୃ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଆହ୍ୱାନର
ଆଦେଶ ନେବ ନାହିଁ ।

ଦିନର ଶୁଭ-ଆରମ୍ଭ ଶିଖରୀ ବ୍ୟବସାୟ

ସମ୍ମାନର ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କର ସମ୍ମାନ

ନିଜର ନିଜର ସମ୍ମାନର ସମ୍ମାନର ପ୍ରତିଷ୍ଠା
ସମ୍ମାନର ନିଜର ଆହ୍ୱାନର ବିଷୟ ଆହେଲୀ

ନିଜର ନିଜର ସମ୍ମାନର ସମ୍ମାନର ସମ୍ମାନ

ନିଜର ନିଜର ସମ୍ମାନର ସମ୍ମାନର ସମ୍ମାନ
ସମ୍ମାନର ସମ୍ମାନର ସମ୍ମାନର ସମ୍ମାନ

Feedback.
(For office use only)

Structure/ Presentation

Question	Interpretation

Content

Value Addition

Penalty (if any):

Total

Q17. You are the Medical Superintendent of a major district hospital. Recently, a four-day-old infant in the NICU died, allegedly due to negligence by the assigned nurse. The nurse in charge has since been arrested on those charges. However, it has since emerged that she was solely responsible for overseeing over 20 babies; far exceeding recommended staffing norms. Media scrutiny has intensified, and hospital staff have voiced concerns that this individual may be made a scapegoat for systemic failures. A state-level inquiry has been launched, senior medical personnel have been suspended, and civil society groups are calling for both justice and institutional reform. Simultaneously, senior doctors are warning that excessive punitive action could demoralize staff already stretched thin. You must navigate this volatile situation while protecting patient safety, justice, and the morale of healthcare workers.

Questions

- What are the ethical dilemmas and underlying moral concerns presented in this scenario?
- Who are the main stakeholders, and what do they each seek?
- As Medical Superintendent, what immediate actions would you undertake to ensure fairness, accountability, and staff morale?
- What long-term institutional reforms would you propose to prevent similar tragedies and uphold ethical standards in hospital care?

প্ৰশ্ন ১৭) আপুনি এখন ডাঙৰ জিলা চিকিৎসালয়ৰ চিকিৎসা অধীক্ষক। শেহতীয়াকৈ NICU.-ত নিযুক্ত নাৰ্ছগৰাকীৰ অৱহেলাৰ ফলত চাৰিদিনীয়া এটা নৱ শিশুৰ মৃত্যু হোৱা বুলি অভিযোগ উত্থাপন হৈছে। দায়িত্বপ্ৰাপ্ত নাৰ্ছগৰাকীক সেই অভিযোগসমূহৰ বাবে গ্ৰেপ্তাৰ কৰা হৈছে। অৱশ্যে, এইটো কথা পোহৰলৈ আহিছে যে তেওঁৰ ওপৰত ২০ টাতকৈও অধিক শিশুৰ চোৱাচিতা কৰাৰ বাবে দায়িত্ব আছিল; পৰামৰ্শ দিয়া কৰ্মচাৰীৰ কামৰ নিয়মতকৈ বহু বেছি। সংবাদ মাধ্যমৰ পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা তীব্ৰতৰ হৈছে, আৰু চিকিৎসালয়ৰ কৰ্মচাৰীসকলে উদ্বেগ প্ৰকাশ কৰিছে যে এই নাৰ্ছগৰাকীক পদাতিগত বিফলতাৰ বাবে বলিদানকৰণ কৰাৰ দৰে হৈছে। ৰাজ্যিক পৰ্যায়ৰ তদন্ত আৰম্ভ কৰা হৈছে, জ্যেষ্ঠ চিকিৎসা কৰ্মীসকলক নিলম্বিত কৰা হৈছে, আৰু নাগৰিক সমাজৰ দলসমূহে ন্যায় আৰু প্ৰতিষ্ঠানিক সংস্কাৰ দুয়োটাৰে আহ্বান জনাইছে। একে সময়তে, জ্যেষ্ঠ চিকিৎসকে সতৰ্ক কৰি দিছে যে অত্যাধিক শাস্তিমূলক ব্যৱস্থাই কৰ্মচাৰীসকলৰ মনোবল হ্ৰাস কৰিব পাৰে। আপুনি ৰোগীৰ সুৰক্ষা, ন্যায় আৰু স্বাস্থ্যসেৱা কৰ্মীসকলৰ মনোবল সুৰক্ষিত কৰি এই অস্থিৰ পৰিস্থিতিৰ পৰা হাত সাৰিব লাগিব।

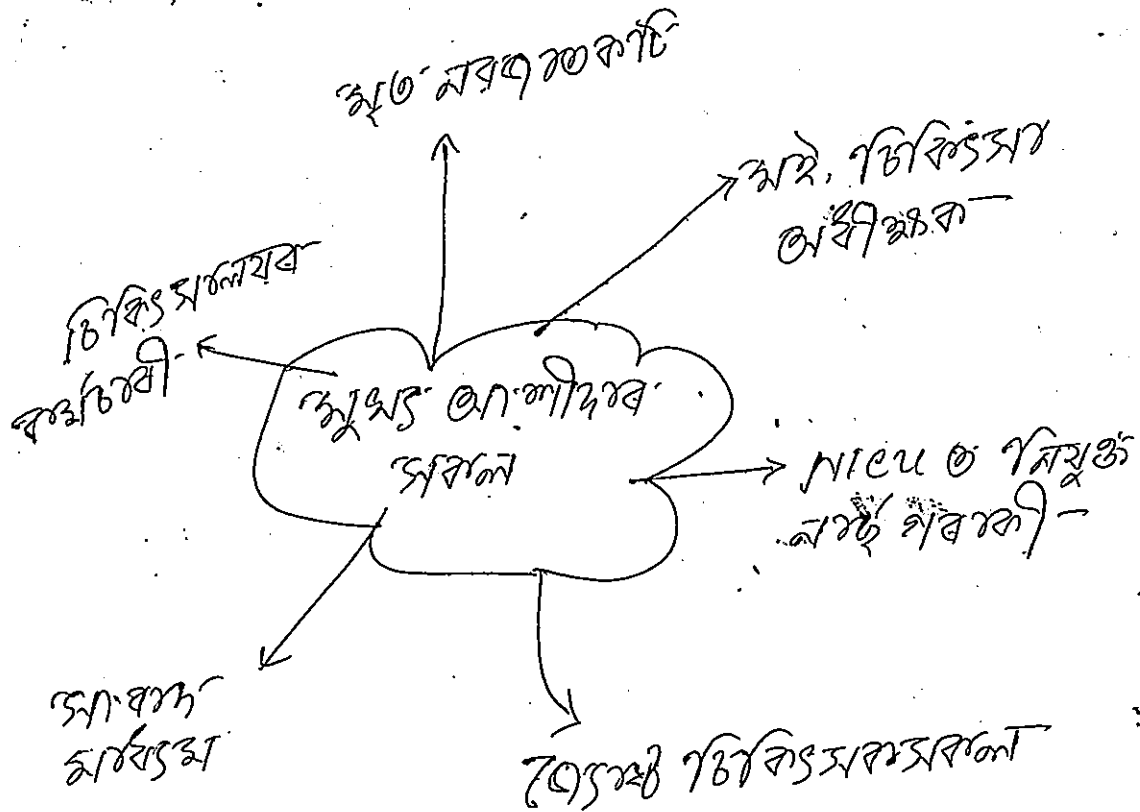
প্ৰশ্নসমূহ

- এই পৰিস্থিতিত উপস্থাপন হোৱা নৈতিক দ্বিধা আৰু অন্তৰ্নিহিত নৈতিক উদ্বেগবোৰ কি কি?
- মুখ্য অংশীদাৰসকল কোন কোন, আৰু তেওঁলোকে প্ৰত্যেকে কি বিচাৰে?
- চিকিৎসা অধীক্ষক হিচাপে, নিৰপেক্ষতা, দায়বদ্ধতা আৰু কৰ্মচাৰীসকলৰ মনোবল নিশ্চিত কৰিবলৈ আপুনি কি তাৎক্ষণিক পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিব?
- একেধৰণৰ শোকাৱহ ঘটনা প্ৰতিৰোধ কৰিবলৈ আৰু চিকিৎসালয়ৰ যত্নৰ ক্ষেত্ৰত নৈতিক মানদণ্ড বজাই ৰাখিবলৈ আপুনি কি দীৰ্ঘম্যাদী প্ৰতিষ্ঠানিক সংস্কাৰৰ প্ৰস্তাৱ আগবঢ়াব?

(Answer in 250 words)

উঃ: এটা নৱজন্মৰ মৃত্যুৰ কেন্দ্ৰ কৰি,
এখন চিকিৎসালয়ত যুগুতি বা চিকিৎসা সেৱাৰ
দায়িত্বতাৰ বিনৰীতিত মৰা পদাতিগত বিফলতাৰ
মাজত মৰা মাধ্যমৰ বিষয়ে পোহৰলৈ আহিছে।

হৈছে।

ନୈତିକ ଦିବିଗନ୍ଧ

ଗିରିନିନ୍ଦା ସମ୍ପର୍କ ମୁଖ୍ୟତଃ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ
 ଆବେଶ ଓ ଆଲୋଚନା ବିଶାଳତା ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ
 କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ମୁଖ୍ୟତା ଯାହା ଆହୁରି
 ବିଶାଳତା ଓ କାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଗିରିନିନ୍ଦା ସମ୍ପର୍କ
 ବାହାରି ଓ ଗିରିନିନ୍ଦା ସମ୍ପର୍କ ବାହାରି
 ମୁଖ୍ୟତା କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ମୁଖ୍ୟ ନୈତିକ ଆଧାର ।

ମ) ଚିକିତ୍ସା ଉପାଦାନ ସିଷ୍ଟମ ବ୍ୟବସ୍ଥା

୧) ନବଜାତକ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ପ୍ରକୃତ ଶାରୀରିକ
ଦେହର ସମସ୍ତ ମାଧ୍ୟମିକ ଅନୁପ୍ରାପ୍ତ ଲକ୍ଷଣ
ଗଠନ ବାବଦ,

୨) ନବଜାତକର ମୁଖ୍ୟତଃ ଶାରୀରିକ ଲକ୍ଷଣ
ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ, ପରୀକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ
ସମସ୍ତେ ସମ୍ପର୍କିତ ହେଉଥିବା ନିୟମ ଓ ପରୀକ୍ଷା ।

୩) ଶିଶୁର ଶାରୀରିକ ଲକ୍ଷଣ ଗଠନ ।

୪) ଶିଶୁର ଶାରୀରିକ

୫) ଶିଶୁ ନବଜାତକର ଶାରୀରିକ ଲକ୍ଷଣ
ପ୍ରାକୃତିକ ବିକାଶ ଓ ଶାରୀରିକ ଲକ୍ଷଣ
ଓ ଶାରୀରିକ ଲକ୍ଷଣର ଲକ୍ଷଣ ଓ ଶାରୀରିକ
ଲକ୍ଷଣ ଓ ଶାରୀରିକ ଲକ୍ଷଣ ।

୬) ଶିଶୁର ଶାରୀରିକ ଲକ୍ଷଣ ଓ ଶାରୀରିକ ଲକ୍ଷଣ
ଲକ୍ଷଣ ଓ ଶାରୀରିକ ଲକ୍ଷଣ ।

୭) ମାତୃତ୍ୱ ବିକଳତା ଓ ଶାରୀରିକ ଲକ୍ଷଣ
ଲକ୍ଷଣ ଓ ଶାରୀରିକ ଲକ୍ଷଣ ।

୧) ନିମ୍ନ (ନିମ୍ନ) ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଚିହ୍ନିତ କରାଯିବ
ଅନୁସାରେ ଉପଯୋଗୀ ନିୟମ, ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ପର୍କିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ
ଦେଖିବା ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ପର୍କିତ (ନିମ୍ନ) ବିଷୟ ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତ
ସମ୍ପର୍କିତ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ ।

୧) ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ

୧) ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ
ଅନୁସାରେ ଉପଯୋଗୀ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ
ଚିହ୍ନିତ କରାଯିବ ନିମ୍ନଲିଖିତ କରାଯିବ ।

୨) ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ
ଉପଯୋଗୀ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ ।

୩) ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ
ଉପଯୋଗୀ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ
ଉପଯୋଗୀ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ ।

୪) ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ
ଉପଯୋଗୀ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ
ଉପଯୋଗୀ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ ।

୫) ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ
ଉପଯୋଗୀ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ
ଉପଯୋଗୀ ବିଷୟ ଉପଯୋଗୀ କରାଯିବ ।

⑤ ଓଡ଼ିଶା ସାମାଜିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମାଜ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ
ସଂସ୍ଥା ସଂସ୍ଥା ।

ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଗ୍ରାମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର୍ମୀ-
ମା. କମଳାକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର (ସାମାଜିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର୍ମୀ)
ମା. ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ମା. ଶ୍ରୀମତୀ ମା. ଶ୍ରୀମତୀ
ଆଉ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମାଜ ।

Feedback
(For office use only)

Structure/
Presentation

Question
Interpretation

Content

Value Addition

Penalty (If any)

Total

Q18. You are the Deputy Commissioner of a flood-prone district in Assam. After recent heavy floods, your administration began distributing relief materials such as food, blankets, and medicines. Complaints soon arise that contractors and some local officials are diverting supplies for private gain. Villagers accuse the administration of corruption, while civil society groups demand strict accountability. Some political leaders, however, advise caution, warning that hasty punitive action could disrupt existing arrangements. Meanwhile, junior staff suggest that "small leakages" are inevitable in emergencies. The credibility of the relief effort is at stake, and you must act swiftly.

Questions

- Identify the ethical values being violated in this case. How do such violations affect public trust in governance?
- In disaster situations, should efficiency take precedence over strict accountability? Critically discuss with reference to this case.
- What immediate steps would you take as Deputy Commissioner to restore credibility of the relief process?
- Suggest systemic innovations; technological or procedural; that can make disaster relief more transparent and ethical.

প্রশ্ন ১৮) আপুনি অসমৰ বানপানী-প্ৰৱণ জিলাৰ এজন উপ-আয়ুক্ত। শেহতীয়া প্ৰচণ্ড বানপানীৰ পিছত, আপোনাৰ প্ৰশাসনে খাদ্য, কঞ্চি আৰু ঔষধৰ দৰে সাহায্য সামগ্ৰী বিতৰণ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। অতি সোনকালেই অভিযোগ উত্থাপন হয় যে ঠিকাদাৰ আৰু কিছুমান স্থানীয় বিষয়াসকলে ব্যক্তিগত লাভৰ বাবে যোগানৰ দিশ সলনি কৰি আছে। গাঁৱৰ লোকসকলে প্ৰশাসনক দুৰ্নীতিৰ বাবে দোষাৰোপ কৰে, আনহাতে নাগৰিক সমাজৰ দলসমূহে কঠোৰ দায়বদ্ধতা দাবী কৰে। কিছুমান ৰাজনৈতিক নেতাই অৱশ্যে সতৰ্কতাৰ পৰামৰ্শ দিয়ে, সতৰ্ক কৰি দিয়ে যে খৰখেদাকৈ শাস্তিমূলক ব্যৱস্থাই বৰ্তমানৰ ব্যৱস্থাসমূহ ব্যাহত কৰিব পাৰে। ইফালে, কনিষ্ঠ কৰ্মচাৰীসকলে পৰামৰ্শ দিয়ে যে জৰুৰীকালীন অৱস্থাত "সৰু সৰু কুৰুটি" অনিবাৰ্য। সাহায্য প্ৰচেষ্টাৰ বিশ্বাসযোগ্যতা বিপদাপন্ন হৈছে, আৰু আপুনি দ্ৰুতভাৱে কাম কৰিব লাগিব।

প্ৰশ্নসমূহ

- এই ক্ষেত্ৰত উলংঘন কৰা নৈতিক মূল্যবোধসমূহ চিনাক্ত কৰক। এনে ধৰণৰ উলংঘনসমূহে প্ৰশাসনৰ ওপৰত জনসাধাৰণৰ বিশ্বাসক কেনেদৰে প্ৰভাৱিত কৰে?
- দুৰ্যোগৰ পৰিস্থিতিত কঠোৰ দায়বদ্ধতাকৈ দক্ষতাই অগ্ৰাধিকাৰ পাব লাগেনে? এই ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নৰ সন্দৰ্ভত সমালোচনামূলকভাৱে আলোচনা কৰক।
- সাহায্য প্ৰক্ৰিয়াৰ বিশ্বাসযোগ্যতা পুনৰুদ্ধাৰ কৰিবলৈ উপ-আয়ুক্ত হিচাপে আপুনি কি তাৎক্ষণিক পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিব?
- প্ৰণালীবদ্ধ উদ্ভাৱনৰ পৰামৰ্শ দিয়ক; প্ৰযুক্তিগত বা পদ্ধতিগত; যিয়ে দুৰ্যোগ সাহায্যক অধিক স্বচ্ছ আৰু নৈতিক কৰি তুলিব পাৰে।

(Answer in 250 words)

১৮) ক) জৰুৰীকালীন অৱস্থাত, বানপানীৰ
প্ৰশাসনমূহে দুৰ্জন্য কৰাৰ পদ্ধতি সন্নিৱিষ্ট
হৈছে। এনেদৰে সাহায্য প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত
দায়বদ্ধতাৰ ব্যৱস্থাবলী সম্বন্ধে, জিৰণি

পারিস্থিতিতে হেঁচকি হেঁচকি বক লো-ধন
হেঁচকি পৈতৃক মূল্যবোধবিসম্বল হইল —

- ১) জনস্বার্থে বিপরীতে মূলধন অর্জন
ওপহত নিষেধিত ব্যক্তিগত স্বার্থ
এতি হেঁচকি,
- ২) চরকা আঁচনি অপমান বিলম্বতা
আর অসহ্য পক্ষ অবলম্বন.
- ৩) ব্যক্তিগত স্বার্থ সিদ্ধি আর্থ সামর্থ্য
অর্থিক অলম্বন প্রদান করা.
- ৪) একটি প্রশাসনিক নীতি পালন
কর্তব্য নির্দেশনা বিপরীতে অসমর্থতা
বিপর্যয় মুহুর্ত প্রয়োজনীয়তা অর্থনৈতিক,
- ৫) অন্যস্বার্থ প্রদান ফল ওপহত
স্বার্থ বিষয় আর চরকা ওপহত
অলম্বন আর অসহ্য প্রদান অবলম্বন
হেঁচকি।

⇒ କୃଷିର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ବଢ଼ାଇବା

৬) দক্ষিণে অবস্থিত, কোমল নিম্ন মাঝে
আনুষঙ্গিকতা (২) নির্দেশ দিবে। মূল
বিস্তারিত সামান্য কোমল মূল বিস্তারিত।

[illegible]

P.T.O

ସ) ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସାହସର ସ୍ୱରୂପ ବାବଦ ମୁହାବରୀ-

ଦିଆ:-

- ୧) ସାମ୍ବାଦିକ ସାହସର ଗୁରୁତ୍ୱ ସ୍ୱରୂପ
- ୨) 'ସାହସର ମହତ୍ତ୍ୱ ସତ୍ୟ', ଲିଖିତ, ସାମ୍ବାଦିକତାର ବ୍ୟବହାର,
- ୩) ଉପସାହ ମହତ୍ତ୍ୱ ବାବଦ
- ୪) ଉପସାହମାନଙ୍କ ମାତ୍ର ମହତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ

Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total

Q19. You are the Head of a state government department. Over the past few years, to reduce expenditure, the department has steadily shifted towards hiring staff on short-term contracts through private agencies. While this has helped cut costs and maintain flexibility, it has also created new challenges. Contractual employees complain of job insecurity, irregular pay, lack of social security benefits, and fear of arbitrary termination. Many of them perform the same duties as permanent staff but at a fraction of the salary. Meanwhile, permanent employees argue that the over-reliance on contractual workers has lowered morale, widened inequality within the department, and weakened the overall work culture. Trade unions have begun staging protests, demanding regularisation of all contractual employees, while the finance department maintains that creating permanent jobs would place an unsustainable burden on the state exchequer. Civil society groups have also raised concerns about fairness and the ethical role of government as a model employer. With mounting public debate, you must decide how to balance fiscal prudence, employee welfare, and institutional efficiency.

- What are the ethical dilemmas faced by a public administrator in balancing fiscal prudence with fairness to employees?
- Examine the perspectives of different stakeholders in this case, highlighting the value conflicts involved.
- As head of department, what short-term measures would you adopt to address worker grievances without undermining efficiency?
- What long-term reforms are needed to create a work culture that is both just and sustainable in public service?

প্ৰশ্ন ১৯) আপুনি ৰাজ্য চৰকাৰৰ এটা বিভাগৰ মূৰব্বী। যোৱা কেইবছৰমানৰ ভিতৰত, ব্যয় হ্ৰাস কৰিবলৈ, বিভাগে নিৰন্তৰভাৱে ব্যক্তিগত সংস্থাৰ জৰিয়তে হ্ৰস্বম্যাদী চুক্তিত কৰ্মচাৰী নিযুক্তিৰ দিশত স্থানান্তৰিত হৈছে। যদিও ই ব্যয় হ্ৰাস আৰু নমনীয়তা বজাই ৰখাত সহায় কৰিছে, ই নতুন প্ৰত্যাহ্বানৰো সৃষ্টি কৰিছে। চুক্তিভিত্তিক কৰ্মচাৰীসকলে চাকৰিৰ নিৰাপত্তাহীনতা, অনিয়মিত দৰমহা, সামাজিক সুৰক্ষাৰ সুবিধাৰ অভাৱ আৰু স্বচ্ছাচাৰীভাৱে চাকৰিৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰাৰ ভয় আদি অভিযোগ উত্থাপন কৰে। তেওঁলোকৰ বহুতে স্থায়ী কৰ্মচাৰীৰ দৰে একে ধৰণৰ দায়িত্ব পালন কৰে কিন্তু অতি কম দৰমহা লাভ কৰে। ইফালে, স্থায়ী কৰ্মচাৰীসকলে যুক্তি দিয়ে যে চুক্তিভিত্তিক শ্ৰমিকসকলৰ ওপৰত অত্যাধিক নিৰ্ভৰশীলতাই মনোবল হ্ৰাস কৰিছে, বিভাগৰ ভিতৰত বৈষম্য বৃদ্ধি কৰিছে আৰু সামগ্ৰিক কৰ্ম সংস্কৃতি দুৰ্বল কৰিছে। সকলো চুক্তিভিত্তিক কৰ্মচাৰীক নিয়মীয়া কৰাৰ দাবীত শ্ৰমিক সংগঠনসমূহে প্ৰতিবাদ আৰম্ভ কৰিছে, আনহাতে বিত্ত বিভাগে কয় যে স্থায়ী চাকৰি সৃষ্টি কৰিলে ৰাজ্যৰ কোষাগাৰৰ ওপৰত এক স্থায়ী বোজা পৰিব। নাগৰিক সমাজৰ দলসমূহেও নিৰপেক্ষতা আৰু আদৰ্শ নিয়োগকৰ্তা হিচাপে চৰকাৰৰ নৈতিক ভূমিকাৰ বিষয়ে উদ্বেগ প্ৰকাশ কৰিছে। ৰাজহুৱা বিতৰ্ক বৃদ্ধি হোৱাৰ লগে লগে আপুনি বিত্তীয় বিচক্ষণতা, কৰ্মচাৰী কল্যাণ আৰু প্ৰতিষ্ঠানিক দক্ষতাৰ মাজত কেনেদৰে ভাৰসাম্য বজাই ৰাখিব লাগে সেই বিষয়ে সিদ্ধান্ত ল'ব লাগিব।

প্ৰশ্নসমূহ

ক) কৰ্মচাৰীসকলৰ প্ৰতি নিৰপেক্ষতাৰ সৈতে বিত্তীয় বিচক্ষণতাৰ ভাৰসাম্য বজাই ৰখাত এজন ৰাজহুৱা প্ৰশাসকে সন্মুখীন হোৱা নৈতিক দ্বিধাদ্বন্দ্বসমূহ কি কি?

খ) এই ক্ষেত্ৰত জড়িত মূল্যৰ সংঘাতৰ ওপৰত আলোকপাত কৰি বিভিন্ন অংশীদাৰৰ দৃষ্টিভঙ্গী মূল্যায়ন কৰক।

গ) বিভাগৰ মূৰব্বী হিচাপে, দক্ষতা হ্ৰাস নকৰাকৈ শ্ৰমিকৰ অভিযোগ সমাধানৰ বাবে আপুনি কি কি হ্ৰস্বম্যাদী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব?

ঘ) ৰাজহুৱা সেৱাৰ ক্ষেত্ৰত ন্যায়সংগত আৰু বহনক্ষম উভয় ধৰণৰ কৰ্ম সংস্কৃতি গঢ়ি তুলিবলৈ কি কি দীৰ্ঘম্যাদী সংস্কাৰৰ প্ৰয়োজন?

(Answer in 250 words)

କ) ସାମାଜିକ ସମ୍ବଳମାନଙ୍କର ଲାଭିକା ବିଶିଷ୍ଟତା

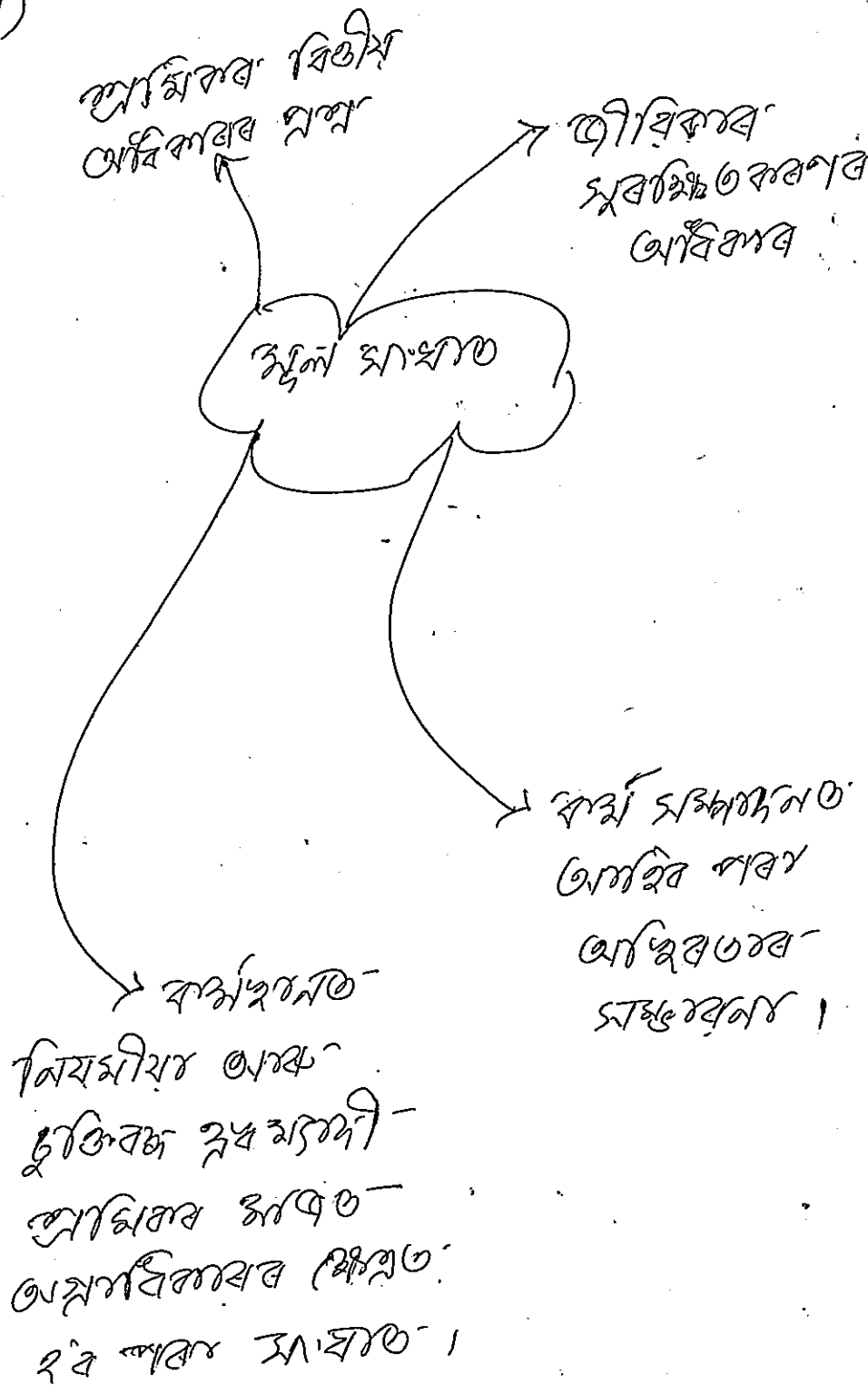
① କାର୍ଯ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କର ବିଶେଷତା: ଦୁର୍ଘଟିତମାନଙ୍କର
ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମାନଙ୍କ ସମ୍ବଳ ସମ୍ବଳ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କର
ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଲାଭିକା ମାନଙ୍କର ସମ୍ବଳ ବିଶେଷତା ।

② ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓକ୍ସିଡେଣ୍ଟିଭ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ସମ୍ବଳ-
କାର୍ଯ୍ୟ ମାନଙ୍କର (କାର୍ଯ୍ୟ, ବିଶେଷତା) ଓକ୍ସିଡେଣ୍ଟିଭ-
ମାନଙ୍କର (କାର୍ଯ୍ୟ) ସମ୍ବଳ

③ ସାମାଜିକ ସମ୍ବଳ ଓକ୍ସିଡେଣ୍ଟିଭ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କର
ମାନଙ୍କର ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବିଶେଷତା- ସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟ
ଲାଭିକା ମାନଙ୍କର (କାର୍ଯ୍ୟ) ମାନଙ୍କର ।

④ ମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ମାନଙ୍କର ସମ୍ବଳ-
ମାନଙ୍କର (କାର୍ଯ୍ୟ) ମାନଙ୍କର ସମ୍ବଳ ମାନଙ୍କର
କାର୍ଯ୍ୟ ମାନଙ୍କର (କାର୍ଯ୍ୟ) ମାନଙ୍କର ସମ୍ବଳ-
କାର୍ଯ୍ୟ ମାନଙ୍କର (କାର୍ଯ୍ୟ) ମାନଙ୍କର ସମ୍ବଳ-
କାର୍ଯ୍ୟ ମାନଙ୍କର (କାର୍ଯ୍ୟ) ମାନଙ୍କର ସମ୍ବଳ ।

ଧ)

୩)

 ବିବେଚନା
 ଦେଖିବା
 ଦିଅ ।

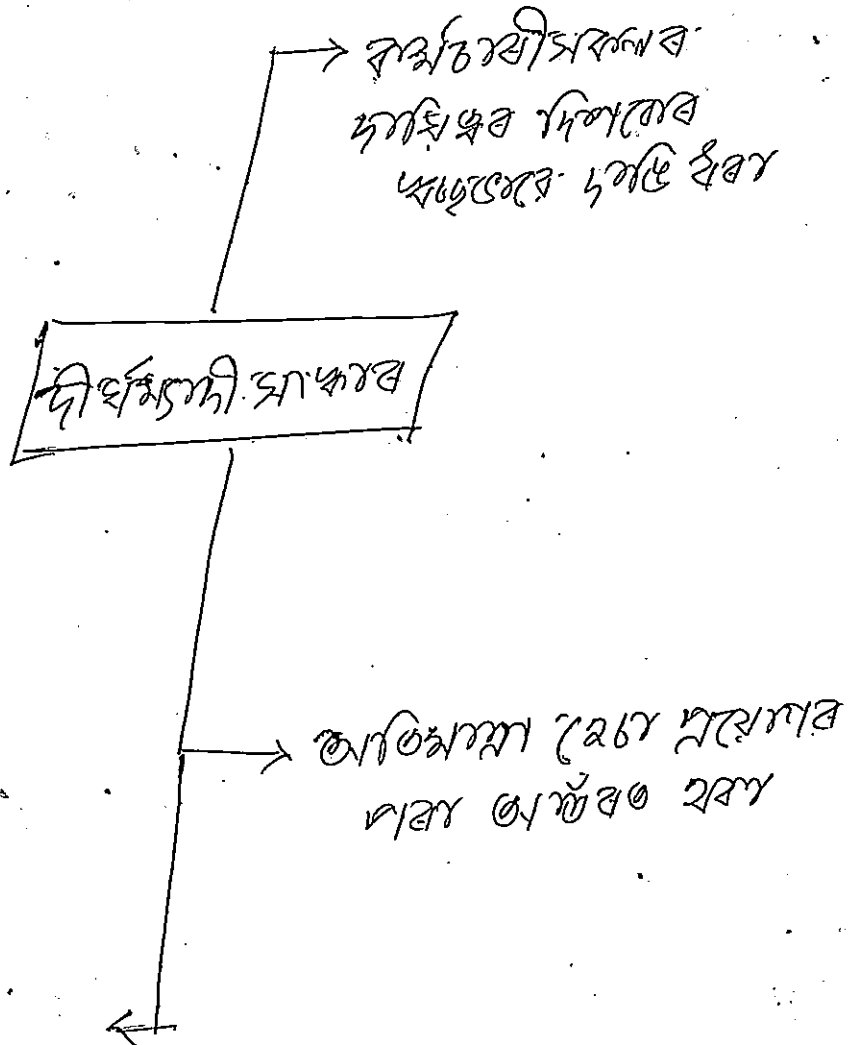
 ସମସ୍ତ
 ଅନୁଶୀଳନ
 ପ୍ରାଥମିକ
 ପଦ୍ଧତି

 ଆବେଶ
 ସମସ୍ତଙ୍କର ସୁସମ୍ପାଦି-
 ତା

 ଦୀର୍ଘକାଳ
 ଅନୁଶୀଳନ
 ପ୍ରାଥମିକ
 ପଦ୍ଧତି
 ଦିଅ

 ଶୁଦ୍ଧ ଆଶ-
 ଯାହା କିମ୍ବଦନ୍ତୀ
 ବାସ୍ତବିକତା ସହିତ
 ଅନୁଶୀଳନ
 ପ୍ରାଥମିକ ପଦ୍ଧତି ।

୧୫)

Feedback (For office use only)
Structure/ Presentation
Question Interpretation
Content
Value Addition
Penalty (If any)
Total